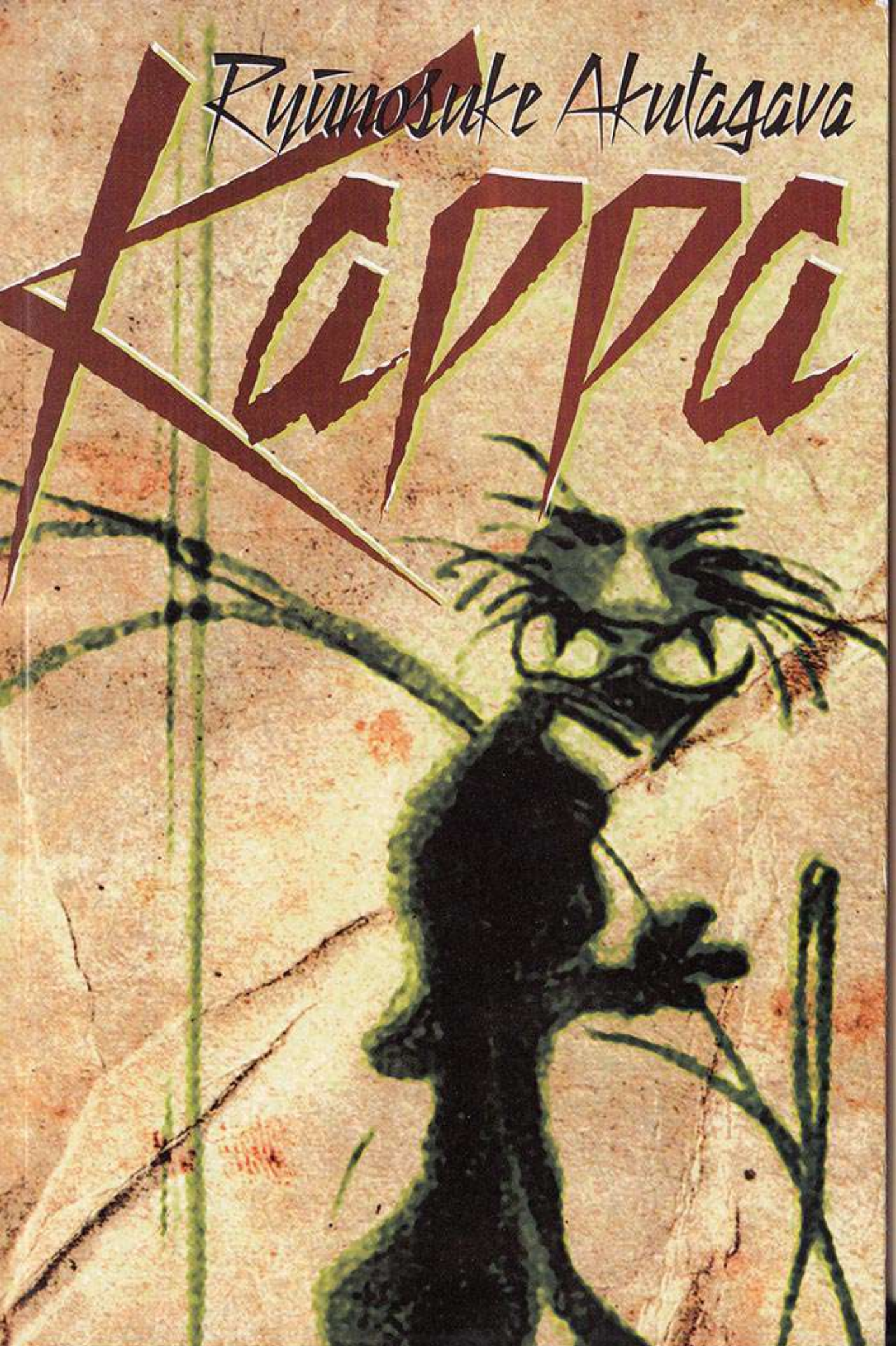
Ryūnosuke Akutagava

Kappa

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

KAPPA

Dr. Oğuz Baykara İstanbul Üniversitesi'nde iktisat okudu. Daha sonra Boğaziçi Üniversitesi'ne girerek "Japonca ve Türkçe'nin Karşılaştırınalı Ses Yapısı" üzerine master tezini yazdı. Japon dili ve edebiyatı konusunda uzmanlaşmak için Japonya'ya gitti (1992) ve 1998'de "Çeviri Sözlükler ve Sözlükbilim Sorunsalı" adlı ikinci master tezini hazırladı. Aynı okulda "İmparator Tayşō Dönemi Edebiyatı" yazarlarından Cun'içirō Tanizaki ve Ryūnosuke Akutagava üzerinde yoğunlaştığı doktora tezini 2004 yılında tamamladı. Halen Boğaziçi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Çeviribilim Bölümü'nde öğretim üyesidir. Basılı yayınları: *Temel Japonca-Türkçe Sözlük* (2002); *Japonca'dan Türkçe'ye Yolculuk* (2002). Basılacak eserleri: *Raşōmon* (Ryūnosuke Akutagava); *Japon Edebiyatı Tarihi* (Şū'içi Kato); *Japonların Davranış Modelleri* (Takiye Sugiyama Lebra); *Japonlar ve Bireycilik* (Masakazu Yamazaki).

KAPPA

RYŪNOSUKE AKUTAGAVA

Japonca'dan çeviren: Oğuz Baykara

BOĞAZİÇİ
ÜNİVERSİTESİ
YAYINEVİ

Japon Kültürü Dizisi: 1

Ryūnosuke Akutagava
Kappa

© BÜTEK A.Ş. 2010

Çeviri © Oğuz Baykara 2010

Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi
Boğaziçi Üniversitesi Uçaksavar Kampüsü
Cengiz Topel Caddesi, Garanti Kültür Merkezi, Arka Giriş
Etiler/İstanbul
bupress@boun.edu.tr
www.bupress.org, www.bupress.net
Telefon ve faks: (90) 212 257 87 27
Sertifika No: 10821

Yayıma Hazırlayan: Meltem Aravi
Kapak tasarımı: Kerem Yeğin
Baskı: G.M. Matbaacılık ve Ticaret A.Ş.,
100 Yıl Mah. MAS-SİT, 1. Cadde, No: 88, Bağcılar/İstanbul
Telefon: 0212 6290024-25
Sertifika No: 12358

Birinci Basım: Mayıs 2010

Boğaziçi University Library Cataloging in Publication Data
Akutagawa, Ryunosuke, 1892-1927.
Kappa / Akutagava Ryunosuke; Japonca'dan çeviren Oğuz Baykara
77 p. ; 21 cm.

ISBN 978-605-4238-25-5

1. Japanese fiction. I. Title II. Baykara, Oğuz.

PL801.K8

KAPPA

(1927)

Burada yazılanlar akıl hastanesinin 23 numaralı koğuşunda yatan bir hastanın her önüne gelene anlattığı bir olaydır. Adam 30'unu aşkın ama çok genç görünüşlü bir deli. Ama ömrünün yarısını aldı bu başından geçenler... Neyse, artık olan olmuş... Hasta bir gün, beni ve psikiyatri klinik şefi Dr. S.'yi esir aldı ve o sonu gelmez nutuklarından birini dinletti. Konuşurken de dizlerini kollarının arasına alarak, pencereden arada bir dışarıyı seyretmişti. (Demir parmaklıklı pencerenin önündeki meşe ağacında tek kuru yaprak bile yoktu. Çıplak dalların uzandığı gökyüzü, kar yağacağını haber veren karanlık bulutlarla kaplıydı.) Adamın konuşması jest ve mimiklerle doluydu. Örneğin, "Çok şaşırdım!" derken bile başını aniden arkaya atıyordu.

Ben şahsen burada, hastanın bana anlattıklarını size aynen ve eksiksiz olarak yazdığım kanısındayım. Ama burada yazılanlardan hâlâ kuşkusu olanlar varsa Tokyo dışındaki (....) akıl hastanesini ziyaret edip adamı gözleriyle görebilirler. Olduğundan genç gösteren bu 23 numaralı akıl hastası, önünüzde nezaketle eğilecek ve oturmanız için size mindersiz bir sandalye gösterecektir. Sonra, hüzünlü bir tebessümle başından geçenleri size de sakin sakin anlatmaya başlayacaktır. Uzun konuşmasını bitirdikten sonra (ki son görüşmemizde suratının aldığı ifade hâlâ gözlerimin önünde) aniden yumruğunu sallayarak yerinden kalkacak, yalnız size değil orada bulunan herkese, yine yırtına yırtına bağıracaktır:

— Defolun buradan sefil mahlûklar! Yıkılın karşımdan! Sizi gidi kıskanç, küstah, zalim, kasıntı, uçkuruna düşkün, hayvanoğlu hayvanlar!

1

Üç yıl önce bir yaz günü, herkes gibi sırt çantamı omuzlamış, Kamikoçi Kaplıcası'ndan Hotakayama Dağı'na tırmanmak istemiştim. Bildiğiniz gibi Hotakayama Dağı'na çıkabilmek için ilkin Azusa Nehri'nin kaynağına doğru tırmanmak gerekir. Ama ben zaten daha önceden hem Hotakayama, hem de Yaritake Dağı'na çıktığım için, kılavuza ihtiyaç duymadan sabahleyin, tek başıma sisten göz gözü görmeyen Azusa Vadisi'nden yukarı doğru tırmanmaya başladım.

Fakat aradan o kadar vakit geçtiği halde sis bir türlü kalkmadığı gibi, kalkacağa da benzemiyordu. Hatta gitgide daha da yoğunlaştı. Bir saat kadar sonra 'Acaba kaplıcaya dönsem mi?' diye düşünmeye başlamıştım. Bunu yapabilmem için bile sisin kalkmasını beklemem gerekiyordu. Fakat sis her geçen dakika daha da yoğunlaştı.

— Ok yaydan çıktı artık! Tırmanmaya devam!

dedim kendi kendime. Vadiden ayrılmadan bodur bambu ağaçlarını yararak yoluma devam ettim. Sisten her ne kadar burnumun ucunu göremesem de iri kayın ve çamlardan sarkan yeşil yaprakları hayal meyal seçebiliyordum. Ormanda otlanan atlar, inekler arada bir başlarını kaldırarak şöyle bir boy gösteriyor, tam gördüm görüyorum,

derken koyu sis bulutlarının arasında tekrar kayboluveriyorlardı. Ayaklarım iyice ağırlaşmış, karnım da acıkmaya başlamıştı. Üstelik nemden sırılsıklam olmuş dağ kıyafetim ve battaniyem artık kurşun gibi ağırlaşmıştı... Sonunda sise teslim oldum... Nehrin kayalara çarparken çıkardığı su sesini kendime rehber edinerek Azusa'nın yatağına dönmeye karar verdim.

Nehrin kıyısındaki kayalardan birine oturarak kumanyamı çıkardım. Mısırlı sığır eti konservesini açtıktan sonra ateş yakmak için etraftan dal toplarken, şöyle böyle bir on dakika geçti. Başbelası sis, az da olsa birazcık incelmeye başlamıştı. Ağzımdaki ekmek lokmasını çiğnerken saatime baktım. Saat bir buçuğu çoktan geçmişti. Fakat beni asıl şaşırtan, vaktin geç oluşu değil, kol saatimin yuvarlak camına şavkı vuran iğrenç surat oldu. İrkilerek hemen arkama döndüm ve dönmemle birlikte kappa denilen o mahlûkla karşı karşıya geldim. Aynen kitaplardaki resimlere benzer bir kappa, arkamdaki kayalığın üstünde bir elini akkayın ağacına dolamış, öbür elini de gözünün üstüne siper ederek sanki ender bir yaratık görmüş gibi yukarıdan aşağı beni seyrediyordu.

Hayretten donakalmış, kılımı kıpırdatamıyordum. Kappa da aynı durumdaydı. Gözlerinin üstüne siper ettiği eli bile öylece çakılıp kalmıştı. Hemen kendimi toparlayıp üstüne yürüyünce kappa tabanları yağladığı gibi hemen gözden kayboldu. Bodur bambuların arasında gözlerim onu aradı. Ama kaçmamıştı, işte orada, iki-üç metre önümdeydi. Her an kaçmaya hazır bir vaziyette dönmüş beni seyrediyordu. Aslında ortada bir gariplik yoktu fakat bana son derece tuhaf gelen, kappanın renk değişimiydi. Az önce kayaların üstünden bana bakarken vücudu külrengi olan kappa şimdi yemyeşildi...

— Bok herif!

diye bağırarak tekrar üstüne saldırınca, kappa yeniden kaçmaya başladı. Tam on dakika bambuların arasından

geçtim, kayalıkları aştım ve bu çılgın kovalamaca öylece devam etti. Kappanın bacakları bir maymununkinden farksızdı. Kendimden geçmiş arkasından koşarken onu gözden kaybetmemek için kimbilir kaç defa tökezleyerek yerlere yuvarlandım. Tam bir çınarın kalın dallarının altına gelmişti ki kappanın önüne çiftlik sığırlarından biri çıkıverdi. Hem de kanlı gözlerini fıldır fıldır döndüren kalın boynuzlu bir öküzdü bu. Kappanın bu hayvanı görmesiyle, çığlık çığlığa yüksek bambuların arasına takla atar gibi dalması bir oldu. Ben de,

— Yakaladım seni!

diye nara atarak peşi sıra bambuların içine daldım. Daldım ama önümde koskoca bir çukur olduğundan hiç haberim yoktu. Tam kappanın pürüzsüz sırtına dokunuyorum derken tepetaklak derin karanlıklara yuvarlandım... Ölümle burun buruna gelince insan olmayacak şeyler düşünüyor... Bana da öyle oldu. "Yandım anam!" dediğim anda Kamikoçi Kaplıcası civarında bir 'Kappa Köprüsü' olduğu aklıma gelivermişti... Sonra ne oldu? Hiç anımsamıyorum...

2

Kendime geldiğimde sırtüstü yatıyordum. Etrafımda bir sürü kappa toplanmıştı. Kalın gagasının üstü kelebek gözlüklü bir kappa üstüme eğilmiş, göğsüme koyduğu aletle kalp atışlarımı dinliyordu. Gözlerimin aralandığını görünce ellerini dudaklarına götürerek 'Sus!' işareti yaptı ve arkasındaki kappaya dönerek:

— *Kuaks, kuaks!*

dedi. Bu sözler üzerine nereden çıktıysa hemen iki kappa belirdi. Beni hemen sedyeye aldılar ve bir sürü kappanın arasından geçirerek bilmediğim bir yerlere götürdüler. Geçtiğimiz bölgenin Ginza'dan farkı yoktu. İki sıra halinde dizilmiş kayın ağaçlarının altında tenteli dükkânlar ve ortada binlerce taşıtın gelip geçtiği yol uzanıyordu.

Sedyeyi taşıyanlar yan sokaklardan birine sapmış, çok geçmeden beni sırtlayarak bir eve getirmişlerdi. Sonradan anladım ki burası Dr. Çakk'ın eviydi. Çakk beni tertemiz bir yatağa yatırdı ve suya benzer renksiz bir ilaç içirdi. Hiç kımıldayamadan olduğum gibi kalakaldım. Bütün eklem yerlerim sızım sızım sızlıyordu. Parmağımı bile kımıldatacak halim yoktu.

Dr. Çakk beni her gün iki-üç kez muayene ediyordu. Ayrıca ilk defa dikkatimi çekip beni buralara düşüren Ba-

lıkçı Bagg da iki üç günde bir ziyaretime geliyordu. İşin ilginç tarafı kappaların insanlar hakkındaki bilgisi, bizim onlar hakkındaki bilgilerimizin çok üstündeydi... Bunun da, onların çok insan kaçırdıklarından kaynaklandığını sanıyorum. Ama, kaçırılmadığı halde benden önce buraya kendi isteğiyle gelen, hatta buralarda kendi isteğiyle yaşamayı seçen pek çok insan olmuş. Bilin bakalım neden? Örneğin ben sırf insan olma ayrıcalığına sahip olduğum için burada hiç çalışmadan yaşamımı devam ettirme hakkına sahibim. Bagg'ın söylediklerine bakılırsa, genç bir yol işçisi tesadüfen buraya gelmiş, dişi bir kappayla evlenmiş, sonra da hayatının sonuna kadar burada yaşamıştı. Üstelik kadın, ülkenin en güzel kappasıydı. Kocasını yıllarca çok güzel avutmuş, çok güzel idare etmişti.

Bir hafta sonra ülke yasalarına uygun olarak 'özel koruma kapsamlı vatandaşlık' hakkını kazanınca Çakk'ın bitişiğindeki eve taşındım. Yeni evim küçüktü ama derli toplu güzel bir yerdi. Bu ülkenin uygarlık düzeyi insanlarınkinden, en azından biz Japonlarınkinden pek farklı değildi. Caddeye bakan salonun köşesinde bir piyano, duvarda da çerçeveli bir gravür vardı. Fakat evin kibrit kutusu kadar olması bir yana, masalar, sandalyeler dahil içerideki her şey kappaların boyuna göre ayarlandığı için beni çocuk yuvasına getirdiler sanmış, çok tedirgin olmuştum.

Bagg ya da Çakk her gün akşama doğru evime geliyor, bana kendi dilleri olan Kappaca'yı öğretiyorladı. Fakat gelenler sadece onlar değildi. Özel koruma kapsamlı ülke vatandaşı olduktan sonra herkes beni merak etmeye başlamıştı. Aralarında, tansiyon ölçtürmeyi bahane ederek her gün doktora uğrayan Gerr adlı bir cam şirketi patronu da vardı. Fakat ilk iki hafta en içli dışlı olduğum kappa yine de balıkçı Bagg oldu.

Sıcak bir akşamdı. Bagg ile masada karşılıklı otururken aklından ne geçti bilemiyorum, birden sesini kesti, kocaman gözlerini daha da irileştirerek dik dik suratıma

bakmaya başladı. İşin içinde bir tuhaflık sezerek:

— *Kuaks Bagg, kuel kuan?*

dedim. Yani bunu Japonca'ya çevirecek olursam; "Hey Bagg, neyin var böyle?" diye sormuştum. Bagg hiç yanıt vermeden kalktı, dilini çıkarttı ve kurbağa gibi zıp zıp zıplayarak üstüme yürüdü. Çok ürkmüştüm... Kaçmak için hemen kapıya koştum. Şansım varmış ki tam o sırada odaya Çakk girdi. Burnunun üstü kelebek gözlüklü doktor kötü kötü bakarak,

— Bagg ne oluyor sana böyle?

diye çok sinirlendi. Bunun üzerine Bagg elini başına götürerek özür diledi.

— Beni affetmenizi rica ediyorum efendim. Bu bay korkunca biraz garipleşiyor da... Muziplik olsun diye onu azıcık korkutmak istemiştim. Huzurunuzda bu baydan tekrar tekrar özür diliyor, beni affetmesini istirham ediyorum.

3

Bundan sonra anlatacaklarıma geçmeden önce kappalar hakkında biraz bilgi vermek istiyorum. Kappalar yakın zamanlara kadar, varlığından bile şüphe ettiğim varlıklardı. Aralarında yaşamaya başladıktan sonra, artık onların varlığından hiçbir kuşkum kalmadı. Kappalar kısa saçları, perdeli el ve ayakları ile onlar hakkında yazılmış olan *Suiko Koryaku* (Su Kaplanlarının Hayatına Dair) kitabında betimlenen hayvanlardan pek farklı değillerdi. Boyları 1 metre civarında, ağırlıkları ise Dr. Çakk'ın söylediğine göre ortalama 10-15 kiloydu ama çok nadiren 25 kiloyu bulan tombul kappalar da vardı.

Başlarının tepesi oval bir tabak şeklindeydi ve kappa yaşlandıkça bu tabağın sertliği de kendiliğinden artıyordu. Dolayısıyla genç Bagg'ın tabağına dokununca, Dr. Çakk'ınkinden çok daha yumuşak bir his bırakıyordu üstünüzde. Fakat en ilginç tarafları bizimkilere hiç benzemeyen tenleriydi. Derilerinin rengi bulundukları ortama göre değişiyordu. Otların arasındayken yemyeşil oluyorlar, kayaların üstünde külrengi olup çıkıyorlardı. Renk değişiminin yalnız kappalara özgü olmadığını, bukalemunların da böyle bir özelliği olduğunu biliyorum. Belki de kappalarla bukalemunların derileri ortak bir hücre yapısına sahiptiler. Bu gerçeği keşfettikten sonra,

kappaların batıdaki illerde yeşil, kuzeydoğu illerinde ise kırmızı olarak görüldüğünü daha önce etnoloji kitaplarında okuduğumu hatırlamıştım. Ayrıca Bagg'ın benden kaçarken önümde aniden kaybolduğu, nereye gittiğini bilemediğim zamanlar geldi aklıma... Ayrıca derilerinin altında kalın bir yağ tabakası olduğu için, ülkenin iklimi soğuk olduğu halde (ortalama 6°C) kappalar yaz kış elbise nedir bilmezlerdi. Kuşkusuz, üstlerinde gözlük, sigara, para cüzdanı taşıyanlar da vardı. Bunları kangurular gibi boyunlarında taşıdıkları torbalara koyuyorlardı. Ama belden aşağı hiç bir şey örtünmüyorlardı, anadan üryandılar... Bu durum bana çok komik gelmişti. Neden böyle bir gelenekleri olduğunu Bagg'a sorduğumda katıla katıla gülmüş ve şöyle yanıtlamıştı:

— Sizler giyinerek vücudunuzu saklıyorsunuz ya, işte bence bu daha komik!..

4

Yavaş yavaş günlük konuşmalarda kullanılan dilimi, yani Kappacamı ilerletmiş, onların geleneklerini göreneklerini anlamaya başlamıştım. Durum çok ilginçti... Kappalar insanların ciddiye alıp önemsedikleri konuları çok garip bulup yadırgıyorlar; insanların hiç umursamadıkları konularda ise aksine son derece titizleniyorlardı. Böylesine ters ve alakasız töreleri vardı. Örneğin biz insanların arasında 'adalet', 'hümanizma' deyince sözcüklerin belli bir ciddiyeti vardır; fakat kappalar bu sözleri duyunca kasıklarını tuta tuta gülüyorlardı. Onların 'komiklik' kavramı bizimkinden tümüyle farklıydı. Bir keresinde Dr. Çakk'tan doğum kontrolü sistemleri hakkında bilgi almak istemiştim. Koca ağzını ayıra ayıra öyle bir gülüş güldü ki, az kaldı gagasının üstündeki kelebek gözlük yere düşüyordu. Gerçekten tepem atmıştı...

— Şimdi burada komik olan şey ne?

diye sordum. O sıralarda kappa diline pek hâkim olmadığım için ayrıntılarda belki yanılabilirim ama, anımsadığım kadarıyla Dr. Çakk bana aşağı yukarı şöyle bir yanıt vermişti:

— Sizde doğum kontrolü denince olay sadece ana babanın istekleri açısından düşünülüyor. Oysa bu son

derece bencilce bir tavır. İşte ben buna güldüm...

Dr. Çakk belki bizi bencil buldu ama onların doğum dedikleri olaya insanların gözüyle bakacak olursak bundan daha garip bir şey dünyada olamaz. Aramızda geçen bu konuşmadan kısa bir zaman sonra Bagg'ın karısının yapacağı doğumu görmek için minik evlerine gittim. Doğum sırasında bizde olduğu gibi kappalarda da doktor, ebe gibi doğuma yardımcı uzmanlar hazır bulunuyorlardı. Fakat doğum tam başlayacağı zaman koca, sanki telefon ahizesiymiş gibi karısının cinsel organına ağzını dayıyor ve içerdeki bebeğe bağıra bağıra şunları söylüyordu:

— Gerçekten bu dünyaya gelmek istiyor musun? İyice düşün taşın ve bana yanıt ver!

Bagg da karısının önüne diz çöktü, defalarca bağıra bağıra bunları söyledi. Konuşması bittikten sonra da masanın üstündeki dezenfektan sıvı ile ağzını çalkaladı. Çok geçmeden annenin karnındaki bebeğin incecik, tedirgin sesi duyuldu:

— Ben doğmak istemiyorum, çünkü babamın genlerinde akıl hastalığı var. Doğacak olursam başıma gelmedik kalmayacak. Ayrıca dünyaya bir kappa olarak gelip yaşam sürdürmek çok iğrenç bir şey!

Yanıtı duyan Bagg utanarak kafasını kaşıdı. Ebe hemen kalın bir şırınga alıp içindeki sıvıyı kadının cinsel organına boşalttı. Kadıncağız rahatladı ve derin bir nefes aldı. Çünkü şırınganın arkasından zavallının o şişkin karnı havası boşaltılmış bir balon gibi sönüvermişti.

Kappaların bebekleri daha anne karnındayken bile böyle bilgiç yanıtlar verebilecek durumda oldukları için, doğdukları andan itibaren konuşup yürümeye başladıklarını, bilmem söylemeye gerek var mı... Dr. Çakk'ın anlattıklarına bakılırsa, bebeklerden biri daha 26 günlükken Tanrı'nın var olup olmadığı konusunda konferans vermiş, iki aylık olunca da ölmüştü.

Yine doğum konusuyla ilgili bir olaydan söz etmek istiyorum. Buraya gelişimin üçüncü ayında bir cadde köşesinde tesadüfen büyük bir poster görmüştüm. Posterin alt tarafındaki resimde bir düzine kappa toplanmış, bir kısmı trompet çalıyor, bir kısmı da ellerinde kılıç tutuyorlardı; üstlerinde de kappaların kullandığı saat zembereğini andıran harflerle yazılmış helezonik yazılar vardı. O sırada Rapp adlı bir öğrenciyle birlikteydim. Ona yazıları okutarak teker teker not aldım. İnce ayrıntılarda yanılmış olabilirim ama bu ilanı dilimize çevirdiğim zaman şöyle bir yazı çıkmıştı ortaya:

> Damızlık gönüllüler ordusu kurmak için yapılan çağrıdır!
> Sağlıklı erkek ve dişi kappalar! Sizlere sesleniyoruz!
> Irkımızdaki kötü genlerin kökünü kazımak için,
> Sağlığı bozuk olan kappalarla evlenin!

Bunları okuyunca Rapp'a böyle bir şeyi halka zorla yaptırmanın olanaksızlığını anlatmaya çalıştım. Bu sözlerim üzerine sadece o değil, posterin yanında bulunan herkes katıla katıla gülerken bana yanıt verdi:

— Neden olanaksızmış? Hem sizde de aynı şey olmuyor mu? Erkek çocuklarınızın neden hizmetçi kızlara sevdalandığını, kızlarınızın neden kamyon şoförlerine gönlünü kaptırdığını sanıyorsun? Herkes bilinçsiz olarak kötü genlerinden arınmak istiyor da ondan... Hem sen kendi ağzınla söylemedin mi; insanlar da gönüllü ordularını kuruyorlar... Ama onlar, basit bir tren hattını ele geçirebilmek için öteki insanlar arasında kıyım, katliam yapıyorlar. Kendi gönüllü ordumuzla sizin ordularınızı karşılaştırdığımda, bizimkilerin ne kadar yüce, ne kadar soylu bir amaca hizmet ettiklerini daha iyi anlıyorum.

Rapp, ciddi ciddi bana bunları anlatırken gülmemeye çalıştığı için şişko göbeği hop iniyor hop kalkıyordu. Ama ben gülecek durumda değildim, çünkü biz konuşurken dalgınlığımdan faydalanan bir kappa dolma kale-

mimi aşırmıştı. Yakalamaya çalıştım, ama derisi kaygan kappalar öyle kolay kolay ele geçmiyorlar. Hırsız kappa da o sinek sıklet bedeniyle yıkılır gibi öne doğru bir hamle etmiş elimden kayıp gitmişti...

5

Hem Rapp'tan hem de Bagg'dan büyük yardımlar görmüştüm. Fakat burada hiç unutamayacağım olaylardan birisi de Tokk adlı bir kappa ile tanışmam oldu. Tokk bir şairdi. Aynen biz insanlar gibi saçlarını uzatmıştı. Sıkıldıkça bazen onun evine gidiyordum. Tokk, saksıda yayla çiçekleri yetiştirdiği minik evinde sigarasını tellendirip şiirler yazarak oldukça rahat bir hayat sürüyordu. Evinde bir de dişi kappa vardı. Kadın, odanın bir köşesinde devamlı örgü, dantel gibi elişleriyle uğraşıyordu. Tokk bu kadınla birlikte yaşıyordu fakat özgür aşk yanlısı bir kappa olduğu için onunla evli değildi.

Genellikle tebessüm etmek kappaların arasında makbul bir hareket değildi ve bu önceleri bana çok ters gelmişti. Fakat şair Tokk beni her görüşünde gülümser:

— Buyur canım buyur! Hoşgeldin sefalar getirdin. Hemen altına bir sandalye çek...

derdi.

Tokk bana sık sık kappaların yaşantılarından ve sanatlarından söz etti. Ona göre sıradan bir kappanın yaşantısından daha aptalca bir şey olamazdı. Bütün ana babaların, çocukların, evli çiftlerin ve kardeşlerin en büyük zevki birbirlerine eziyet çektirmekti. Hep böyle yaşı-

yorlardı... Özellikle onlar için aile kurumu denen sistem, anlamsız, mantıksız, saçma, hatta onun da ötesinde absürd bir şeydi... Bir seferinde Tokk, pencerenin dışındaki bir şeyi eliyle göstermiş, sonra da tükürür gibi,

— Şuraya bak! Şu aptallığın daniskasına bak!

demişti.

Dışarda genç bir kappa salkım saçak boynuna yapışmış 7-8 kişilik akraba grubuyla soluk soluğa yolda yürümeye çalışıyordu. Bu güruhun içinde gencin ana-babası olabilecek iki yaşlı kappa da vardı. Genç kappanın bu fedakârca davranışından etkilenmiştim. Hayranlığımı övgüyle belirtmekten kendimi alamadım.

— Bu ülkenin vatandaşlığını aldığını biliyorum ama, sen yoksa sosyalist filan mısın?

— *Kua!*

diye yanıtladım. (Bu kelime kappa dilinde 'evet' demektir.)

— O zaman yüz tane geri zekâlı için bir dâhinin bozuk para gibi harcanması sizin umurunuzda bile değil.

— Peki siz hangi görüşü savunuyorsunuz? Birileri bana sizin anarşist olduğunuzu söyledi.

— Ben mi? Ben kappaüstü bir varlığım.

Tokk bunları gururla söylemişti. Sanat hakkındaki fikirleri de kendine özgüydü. Sanat hiçbir gücün egemenliğine girmeden yalnız kendisi için var olmalıydı. Yani sanat, sanat için olmalıydı. Dolayısıyla sanatçının da toplumun geleneksel erdem yargılarını aşmış bir üstkappa olması gerekiyordu. Fakat bu görüşte olan tek kappa o değildi. Çevresindeki diğer şairler de aynı görüşleri paylaşıyorlardı.

Sık sık Tokk'la beraber Üstkappalar Kulübü'ne gitmiştim. Buraya gelen kappaların hepsi şair, yazar, kompozitör, eleştirmen, ressam, müzisyen, heykeltıraş gibi amatör sanatçılardı. Lambaların pırıl pırıl aydınlattığı salonda neşeli neşeli sohbet ediyorlardı. Bazen gerçek-

ten üstkappa olduklarını çok özel olarak belli ettikleri de oluyordu. (Örneğin, heykeltıraşlardan birini, devasa eğreltiotu dikili saksıların arasına kıstırdığı bir gençle halvet halindeyken görmüştüm.) Yine başka bir kez, dişi romancılardan birinin altmış kadeh viski içebileceğini kanıtlamak için masanın üzerine çıktığına tanık oldum. İçkilerin hepsini peşpeşe içmiş, fakat tam altmışıncı kadehi kafaya dikerken yere yuvarlanarak masanın altında hakkın rahmetine kavuşmuştu...

Mehtaplı bir akşam, şair Tokk'la birlikte Üstkappalar Kulübü'nden çıkmış kolkola eve dönüyorduk. O akşam her nedense Tokk çok sessizdi. Ağzını açıp iki çift laf bile etmemişti. Penceresi aydınlık bir evin önünden geçiyorduk. İçerde hallerinden karı koca oldukları anlaşılan bir erkek, bir dişi ve üç çocuk kappa akşam yemeği için hep birlikte masanın etrafına oturmuşlardı. Tokk derin derin iç çekerek şöyle konuştu:

— Ben kişisel olarak bir üstkappanın şanına layık bir şekilde aşk hayatı yaşadığıma inanıyorum. Ancak böyle bir sıcak aile yuvası gördüğüm zaman da içim 'cız!' ediyor... Kıskanıyorum onları...

— Ama her şeye rağmen yine de bu aile olayında bir terslik buluyorsunuz değil mi?

Tokk hiç yanıt vermedi. Kolu hâlâ kolumdaydı fakat o küçük pencerenin arkasında akşam yemeği için masanın etrafına toplanmış beş kişilik mutlu kappa ailesinden gözlerini ayıramıyordu. Sorduğum soruyu aradan epey bir zaman geçtikten sonra yanıtladı.

— Orada, masanın üzerinde gördüğün sahanda yumurta var ya, işte o bizim aşklarımızdan daha sağlıklı.

6

Kappaların aşk anlayışları insanlarınkinden çok farklıydı. Dişi kappaların aklına bir erkek düşmeyegörsün, onu elde etmek için ellerinden geleni arkalarına koymuyorlardı. Hele hele bu dişi kappa duygularında samimi biriyse çılgınca erkeğin peşine düşüyordu.

Nitekim bir gün, delirmiş gibi erkeğini kovalayan bir dişi kappaya rastladım. Yalnız dişi kappayla kalsa yine iyi, bu erkek avına dişinin annesi, babası, kardeşleri derken, bütün ailesi katılmıştı. Bu yüzden olan zavallı erkek kappalara oluyordu. Erkek kappalar, şansları yaver gidip dişilerin ağına düşmeseler bile, kaçmaktan helak olup iki-üç ay yataktan kalkamıyorlardı.

Bir gün Tokk'un şiir kitabını okurken, evime apansız birisi daldı. Tanıdığım öğrenci Rapp'tı bu. İçeri girer girmez yere yuvarlandı ve soluk soluğa:

— Aman Tanrım, mahvoldum! Karı sonunda beni yakaladı!

dedi. Elimdeki kitabı bir yana fırlatıp hemen kapıyı kilitledim. Sonra da anahtar deliğinden dışarıyı gözledim. Kısa boylu, yüzü kükürt pudralı bir dişi kappa kapının önünde bir aşağı bir yukarı volta atıyordu. Rapp o günden sonra birkaç hafta korkudan benim yatağımı mekân

tuttu. İşin fenası, bilinmeyen bir nedenle gagası aniden kangren oldu ve dibinden düştü.

Öte yandan ciddi ciddi dişi kappa kovalayan erkekler de yok değildi. Böyle durumlarda bile yılanı deliğinden çıkaran, yine fırıgirdek dişi kappalardı! Nitekim, aklı başından gitmiş dişisini kovalayan bir erkek kappaya tanık oldum. Dişi kappa kaçarken bile dönüp dönüp arkasına bakıyor, adamı çıldırtmak ister gibi arada bir poposunu gösterecek şekilde eğilip dört elle yürüyordu. Korkudan afallamış gibi hödük kız numaraları yapa yapa, ama sonunda bir punduna getirerek gönüllüce, erkeğin kollarına düşüverdi. Erkek kappa onu yakalar yakalamaz sarmaş dolaş yere yuvarlandılar ve bir müddet öyle kaldılar...

Az sonra ayağa kalktıklarında, düş kırıklığı mı desem, pişmanlık mı desem bilemiyorum, erkeğin yüzündeki ifade pek zavallı gelmişti bana... Neyse... Şimdi yine gözlemlediğim daha özel bir olaya geçelim. Yine bir gün dişi kappalardan biri fettan fettan kaçarken peşinde kısa boylu bir erkek vardı. Tam o sırada, iri kıyım başka bir erkek kappa fosur fosur burnundan soluyarak karşı kaldırımda yürümekteydi. Kadın adamı görür görmez:

— İmdaaat, İmdaaat! Yetişin! Adam öldürüyorlar! İmdaaat!

diye çığlık çığlığa bağırmaya başladı. Bunu duyan iri kappa ufaklığı yakaladığı gibi yolun ortasına yıktı. Küçük kappa, perdeli ellerini iki üç kez açıp kapattı ve korkudan hemen oracıkta can verdi. Dişi kappa da sevinçle sırıta kırıta iri yarmanın boynuna sarıldı...

Tanıdığım erkeklerin hemen hepsi, sanki aralarında söz birliği etmişler gibi, cinsel tacizi kafasına koymuş dişiler tarafından defalarca kovalandıklarını söylemişlerdi. Evli barklı Bagg bile dişilerden yakasını kurtaramamış, hatta birkaç kez ellerine düştüğü olmuştu. Yalnız, şair Tokk'un komşusu filozof Magg bu kurala istisnaydı; bir kez bile dişilere yakalanmamıştı. Ama filozofun bu duru-

mu, önce olağanüstü çirkin oluşundan, sonra da ayak altında pek dolaşmayışından kaynaklanıyordu. Sık sık ziyaretine gidip tatlı sohbetler etmiştim. Ne zaman evine gitsem filozofu, yedi renkli cam mozaikten yapılmış lambanın aydınlattığı loş odada yüksek ayaklı çalışma masasının önüne oturmuş, devamlı kalın kalın kitaplar okurken bulurdum. Yine bu ziyaretlerimden birinde kappaların aşk hayatı hakkında ona bir soru yönelttim:

— Hükümet niçin dişi kappaların erkeklere yaptığı cinsel tacizi önlemek için sert yasalar çıkarmıyor?

— Bunun bir nedeni hükümetin idari kadrolarında dişi kappaların sayıca az olması. Dişi kappalar erkeklerden çok daha kıskanç mahlûklardır. Eğer idareciler arasında dişilerin sayısı artacak olursa erkek kappaların vay haline! Şimdikinden daha feci tacize uğrarlar... Fakat dişilerin bu güçleri erkek idareciler tarafından bilinmiyor değil; bal gibi biliniyor. Neden mi diye soruyorsun... Söyleyeyim: Çünkü idareciler de aynı yerde çalışan kadın kappaların cinsel tacizine uğruyorlar da ondan!

— O zaman üstadım, şu yaşantı biçiminizle ülkede sizden şanslı erkek kappa yok diyesim geliyor...

Bunun üzerine Magg yerinden kalktı, derin bir iç çekerek ellerimi avucuna aldı.

— Dostum, sen kappa değilsin... Onun için benim duygularımı asla anlayamazsın... Biliyor musun, herkesin köşe bucak kaçtığı o korkunç dişiler var ya... İşte o dişilerden birinin bir gün de beni kovalamasını istiyorum...

7

Şair Tokk'la bazen konserlere gidiyorduk. Ama üçüncü konser epey olaylı geçtiği için hâlâ belleğimde. Gittiğimiz konser salonu yapı olarak Japonya'dakilerden pek farklı değildi. Arkaya doğru basamak basamak yükselen koltuklara erkekli dişili 300-400 kappa oturmuş, konser programını okuyarak kendilerini dinleyecekleri müziğin havasına sokmaya çalışıyorlardı. Şair Tokk, kız arkadaşı, filozof Magg ve ben sahnenin en önündeki sırada oturuyorduk. İlk viyolonsel solosu bittikten sonra gözleri bayağı çekik duran bir kappa, koltuğunun altına kıstırdığı müzik notalarıyla sahneye çıktı. Kappanın sahnede çok rahat olduğu her halinden belliydi. Konser programında bu kappanın ünlü kompozitör Krabak olduğu yazılıydı. Ama, hayır! Programa bile bakmaya gerek yoktu... Onu bir yerden gözüm ısırıyordu... Hatırlamıştım. Bu kappa da şair Tokk'un gittiği Üstkappalar Kulübü'nün üyesiydi. Oradan bir göz aşinalığım olduğu için yüzü bana yabancı gelmemişti...

"Lied — Krabak"

(Bu ülkede konser programları Almanca olarak yazılıyordu.) Ortalığı inleten alkışların arasında Krabak eğilerek bizi selamladı ve sessizce piyanonun başına geçti. Yine gayet rahat bir şekilde bize kendi bestelerinden bir *lied*

şarkısı çalmaya başladı. Tokk'un söylediklerine bakılırsa Krabak, bu ülkenin şimdiye dek yetiştirdiği sanatçıların arasında gelmiş geçmiş en büyük kompozitör, eşi benzeri olmayan bir müzik dehasıydı. Müziğinin haricinde, hobi alanıma giren lirik şarkı sözlerine de büyük merakım olduğu için, muazzam bir yay şeklindeki piyanodan gelen sesleri can kulağıyla dinliyordum. Yanımda bulunan Tokk ve Magg adeta kendilerinden geçmişlerdi. Hatta benden daha derin bir huşu içindeydiler... İçimizde yalnız, bütün kappaların çok güzel bulduğu Tokk'un kız arkadaşı, yerinde duramıyordu. Program kitapçığını büküyor, buruşturuyor, uzun dilini çıkara çıkara şapur şupur edip duruyordu. Filozof Magg'ın anlattığına bakılırsa bu kadın on yıl kadar önce Krabak'ı tam yakalarken elinden kaçırmış ve o gün bu gündür müzisyene düşman kesilmişti.

Krabak tüm varlığını müziğe vermiş, sanki savaşıyormuş gibi piyanonun tuşlarını dövmekteydi... İşte tam o anda bütün konser salonunu gök gürültüsü gibi bir ses çınlattı.

— Konser yasaklanmıştır!

Olduğum yerde donakalmıştım. İçgüdüsel olarak arkama döndüm. Bu ses kesin en arkada oturan iri kıyım polise aitti. Oturduğu yerde hiç istifini bozmadan tekrar gürledi:

— Konser yasaklanmıştır!

Sonra... Sonra, kızılca kıyamet koptu... Ortalık birbirine girdi... Her kafadan bir ses çıkıyordu.

— Gaddar polis! Krabak devam! Çal Krabak çal! Hayvan herifler! Köpekler! Defolun burdan, siktirin! Öyle yağma yok! Yılmayın arkadaşlar!

Bu bağrışmaların arasında koltuklar devriliyor, havada program kağıtları uçuşuyor, gökten başımıza kimin attığı belirsiz taşlar, gazoz şişeleri, kemirilmiş hıyarlar yağıyordu. Şaşkınlıktan ağzım açık kalmıştı. Tokk'a olan bitenlerin nedenini sormak istedim ama o da koltuğun

üstünde ayağa dikilmiş,

— Krabak çal! Çal!

diye avaz avaz bağırıyordu. Kız arkadaşı da o anda müzisyene olan eski düşmanlığını unutmuş,

— Zalim polis! Zorba polis!

diye bağırırken Tokk'tan hiç farkı yoktu. Daha fazla dayanamayıp Magg'a sordum:

— Kuzum ne oluyor buralarda allah aşkına?

— Bu mu? Olur böyle vakalar... Bu memlekette, örneğin resim ya da edebiyat.....

Yukarıdan uçup gelen cisimlerden kendini korumak için boynunu içine çekerek sakin sakin konuşmasına devam etti.

— Yani demek istiyorum ki, resim ya da edebiyat türü ürünlerin kime neyi anlatmak istediği açıkca herkesin gözü önünde olduğu için böyle yapıtların satışı ya da sergilenmesi bu ülkede yasaklanamaz. Onun yerine konserler yasaklanır... Çünkü kulaktan mahrum kappa milleti bir müzik parçasının muzır mı, müstehcen mi yoksa normal mi olduğunu asla anlayamaz da o yüzden.

— Peki yani, şimdi polislerin kulağı yok mu?

— Vallahi bilmem ki... Bu konuda bir soru işareti var zaten... Belki de kulağına gelen ezgiler adama karısıyla yattığında duyduğu kalp atışlarını çağrıştırdı...

Biz bunları konuşurken, salon gitgide daha büyük bir gürültü ile uğuldamaya başladı. Krabak piyanonun önünden kalkmadan, arada bir geri dönüp kibirli kibirli bize bakıyordu. Ama ne kadar azametli dursa da ortalıkta uçuşan eşyalara kayıtsız olamayacağını anlamıştı. Sonunda, o ana dek büyük bir müzisyen olmanın vakarını korumayı başaran kısık gözlerinde, artık korkunun pırıltıları çakmaya başlamıştı...

Ya ben? Ben de şair Tokk'u kendime siper etmiştim. Fakat merakım üstün geldiği için Magg'la konuşmaya de-

vam ettim.

— Böyle bir sansür biraz sert değil mi?

— Ne diyorsun sen? Bence bizdeki uygulama bütün diğer ülkelerin sansür uygulamalarından daha uygar. Örneğin (....) ülkesini bir düşün! Çok uzak değil daha bir ay önce...

Tam bunları söylerken ne yazık ki Magg'ın tepesine bir yerlerden boş bir şişe uçtu geldi. Magg,

— Kuak!

diye bir çığlık attı ve olduğu yere yığılıp kaldı. (*Kuak* sözcüğü kappa dilinde bir ünlemdir.)

8

Cam şirketi patronu Gerr'i her nedense çok sevmiştim. Kapitalistlerin arasında bile en büyük kapitalistti. Bu ülkedeki bütün kappalar arasında onun kadar iri göbekli başka bir kappa yoktu. Akasya dalı gibi incecik duran karısını bir yanına, hıyarı andıran çocuklarını da öbür yanına alıp rahat koltuğuna gömülünce, onu 'mutluluk' denen kavramın, yeryüzünde ete kemiğe bürünmüş simgesi sanırdınız. Birkaç kez yargıç Pepp ve Dr. Çakk beni de yanlarına alarak Gerr'in evine akşam yemeğine götürmüşlerdi. Gerr'in yazdığı tavsiye kartları sayesinde, onun ya da arkadaşlarının iş ilişkileri içinde bulunduğu fabrikaları teker teker dolaşma fırsatını elde etmiştim. Bunlar arasında benim en çok dikkatimi çeken yer bir kitap üretim şirketinin işlettiği kitap fabrikası oldu. Burayı bana genç bir kappa mühendis gezdirdi. Hidroelektrik elde ettikleri dev makinayı gördüğüm zaman ülkedeki endüstrinin ne kadar ileri bir düzeyde olduğunu anlamış, hayran olmuştum... Yılda aşağı yukarı yedi milyon kitap basıyorlarmış. Fakat beni şaşırtan üretim miktarı değil üretim biçimi oldu. Çünkü miktar büyük bile olsa üretim şekli hiç de öyle zahmetli bir iş değildi. Üretim için, makinanın huni şeklindeki ağzından içeri, kağıt, mürekkep ve gri renkli bir toz koymaları yetiyordu. Bu maddelerin

alete girmesinden beş dakika sonra makinadan 8'lik, 12'lik, 16'lık format gibi değişik ebatlarda binbir çeşit kitap çıkıyordu. Önümde bir şelale gibi akan bu kadar kitabı görünce, derin bir nefes alarak yanımdaki mühendise o gri renkli tozun ne olduğunu sordum. Kapkara ışıltılı makinanın önünde dikilip konuşmaya başlayan gencin sesi kasvetliydi:

— O mu? O eşek beynidir efendim. Beyin önce kurutulur sonra da böyle toz haline getirilir. Şu an piyasada tonu 2-3 kuruşa satılmakta.

Kuşkusuz kappaların endüstri mucizeleri yalnız kitap üretimine özgü değildi. Resim şirketleri, müzik şirketleri de aynı düzeyde üretim faaliyetlerine devam ediyorlardı. Gerr'in söylediğine göre bu ülkede ayda ortalama 700-800 çeşit yeni makina icat ediliyor, artık her şey el değmeden astronomik miktarlarda ve hızla üretilebiliyordu. Ne yazık ki yine aynı sebepten dolayı pek çok kappa işlerini kaybetmişti. İşten çıkarılanların sayısı daha şimdiden 40-50 bini bulmuştu. Buna rağmen ülkede çıkan gazetelerin hiçbirinde 'grev' sözcüğüne rastlamamıştım. Olay bana çok garip gelmişti. Yargıç Pepp ve Dr. Çakk'la birlikte evine yemeğe davet edildiğim bir akşam, fırsatını bulup konuyu Gerr'e açtım. İşçilerin neden sesinin çıkmadığını sordum. Ağzında yemekten sonra tellendirdiği puro, hiç istifini bozmadan,

— Onların hepsini yiyoruz da ondan...

diye yanıtlamıştı. Fakat bu 'yiyoruz' sözcüğünden bir şey anlamamıştım. Kelebek gözlüklü Dr. Çakk, benim şaşkınlığımın farkına varmış olmalı ki, konuya girerek açıklamada bulundu.

— Bu ülkede işten atılan kappaların hepsi önce kesilir sonra da yemeklik kıyma haline getirilir. Şuradaki gazeteye bir göz at şimdi. Bak, bu ay tam 64.769 kappa işten atılmış. İşte bu yüzden şu sıralarda et çok ucuz.

— Peki bu işçi kappalar canlarına kıyanlara karşı di-

renmiyorlar mı?

Yargıç Pepp lafa girdi:

— Direnseler bile ellerinden bir şey gelmez ki! Bu ülkede adına 'İşçi Kıyım Yasası' denen bir kanun var.

Yargıç Pepp yabani şeftali saksısının arkasından bu sözleri ederken, yüzünde acı bir ifade vardı. Duyduklarımdan çok rahatsız olmuştum. Başta olayın en büyük mimarlarından Gerr olmak üzere, Çakk ve Pepp'e göre bu durum gayet doğaldı. Hatta Dr. Çakk benimle alay eder gibi şunları söylemişti:

— Senin anlayacağın dostum, açlıktan ölme, intihar gibi belaları ulusal çıkar açısından önlemeyi amaçlayan bir tedbirdir bu. Birazcık zehirli gaz, hepsi mort... Hiç öyle acı filan çekmiyorlar...

— Ama onların etini yemek de ne oluyor?

— Şaka ediyorsunuz galiba! Eğer filozof Magg bu sizin söylediklerinizi duysaydı kimbilir nasıl gülerdi. Hem sizde de fakir aile kızları fahişe olup etlerini satmıyorlar mı? Fabrika işçilerinin etlerini yemek gibi masum bir olaya böylesine öfkelenmen duygusallıktan başka bir şey değil...

Bu yanıtı duyan Gerr yakınındaki masanın üstünden bir sandviç tabağı alıp önüme koyarak sakin sakin konuştu:

— Sandviç almaz mısınız beyim? Buyrun... İşte size halis muhlis işçi eti...

Nutkum tutuldu. Köşeye sıkışmıştım. Pepp ve Çakk'ın kahkahalarını arkamda bırakarak kendimi hemen evden dışarı attım. Fırtınalı bir geceydi...

Damların üstündeki gökyüzünde bir tek yıldız bile yoktu... Zifiri karanlık yollardan evime dönerken hiç durmadan kustum, kustum... Kusmuklarım gecenin karanlığına beyaz beyaz aktı gitti...

9

Cam şirketi müdürü Gerr, gerçekten dost canlısı bir kappaydı. Arada sırada beni üyesi bulunduğu kulüplere götürüyordu. Birlikte güzel akşamlar geçirdik. Çünkü gittiğimiz yerlerin ortamı Üstkappalar Kulübü'nden çok farklı, çok daha cana yakın ve rahattı. Gerr'le yaptığım konuşmalarda hiçbir zaman filozof Magg'la olan konuşmalarımdaki felsefi derinlik yoktu ama, Gerr'in sayesinde, benim için tümüyle yeni, daha geniş bir dünyaya şöyle bir göz atma fırsatını elde etmiştim. Gerr, kahvesini som altın kaşıkla karıştırırken bana çok şeyler anlatmıştı.

Sisli bir akşamdı. İçinde kış gülleri bulunan vazonun etrafına Gerr'le karşılıklı oturmuş sohbet ediyorduk. Bulunduğumuz salonun her tarafının, masa sandalyelerine varana dek, beyaz zemin üzerine ince altın çerçevelerle bezeli, *Art Nouveau* stilinde dekore edilmiş bir oda olduğunu gayet iyi hatırlıyorum.

Gerr, her zamankinden daha canlı bir tebessümle, o sırada iktidarda bulunan Kuoraks Partisi'nin kurduğu kabine hakkında konuşuyordu. (*Kuoraks* kappa dilinde anlamı olmayan bir ünlemdi. Bu sözcüğü dilimize örneğin 'aman-of!' olarak çevirebiliriz.) Neyse... Bu partinin benimsediği en büyük ilke "Her şey kappaların çıkarı

için!" sloganıydı.

— Kuoraks Partisi'ni elinde tutan ünlü politikacı Roppe'dir. Bismark'ın "En iyi politika dürüstlüktür" sözünü hatırlarsınız. Roppe bu dürüstlüğü hükümetin içine de taşımak istiyor.

— Öyle ama Roppe konuşmasında hep...

— Bırakın onu şimdi... Siz benim anlatacaklarıma kulak verin... Evet, Roppe'nin söylediklerinin hepsi yalan... Fakat, bu yalanlardan her kappa vatandaş haberli olduğu için Roppe'yi davranışlarında dürüst buluyorlar. Enine boyuna düşünmeden onu körü körüne yalancılıkla suçlayanlar ancak sizin gibi önyargılı 'insan'lar oluyor. Hem biz kappalar siz insanlar gibi... Ama neyse, bizim için fark etmez... Siz yine insan olarak bildiğiniz gibi düşünün... Ben burada size sadece Roppe'yi anlatmak istiyorum... Bu adam Kuoraks Partisi'ni elinde tutuyor gibi görünüyor ama perde arkasından onun iplerini çeken *Pou-Fou* gazetesinin müdürü Kuikui'dir. (*Pou-Fou* sözcüğü de Kappaca'da bir ünlem olup dilimize 'fasa-fiso' şeklinde çevrilmesi mümkündür.) Ama bu kappayı da ola ki tek başına at oynatan biri sanmayasınız... Onun da bir efendisi var... O da şu anda karşınızda oturan ve size bütün bunları anlatmakta olan bendenizim!..

— Sözünüzü kesiyorum, çok özür dilerim ama, bu *Pou-Fou* gazetesi işçi yanlısı bir yayın organı değil mi? Böyle bir gazetenin müdürü olan Kuikui'nin iplerinin elinizde olması biraz...

— Evet, *Pou-Fou*'da çalışan gazetecilerin hepsi kuşkusuz işçi yanlısı olup, onları idare eden tek yönetici Kuikui'dir. Fakat bu koskoca müdür bile benim iznim olmadan hiçbir iş yapamaz.

Gerr her zamanki gibi gülümserken yine elindeki som altın kaşıkla oynuyordu. Bu duyduklarım, içimde Gerr'e karşı bir nefretten ziyade *Pou-Fou*'da çalışan gazetecilere karşı bir merhamet uyandırmıştı.

Birdenbire suskunlaştığımın farkına varan Gerr, herhalde benim duygularımı anlamış olacaktı ki, koca göbeğini şişire şişire şunları söyledi.

— Ne oldu? Birden duruldunuz. *Pou-Fou* gazetesinde çalışanların hepsinin işçi yanlısı olduklarını düşünmeyin sakın! Çünkü biz kappalarda adettir, birinin çıkarlarını düşünmeden önce, evvela kendi çıkarlarımızı düşünürüz... Hem size daha da feci bir şey söyleyeyim mi? Şu anda karşında oturmakta bulunan zatıma bile hükmetmekte olan birisi var... Kim bu kappa biliyor musunuz?.. Karım... Yani, o güzel Bayan Gerr Hazretleri.

Bunları söyledikten sonra kahkalarla gülmüştü.

— Şöyle veya böyle, herhalde hayatınızdan memnunsunuzdur...

— Evet çok mutluyum. Ama lütfen bütün bu anlattıklarım aramızda kalsın, sırdır... Bunları yalnız size itiraf edebiliyorum... O da kappa olmadığınız için...

— Demek, aslında Kuoraks kabinesini elinde tutan kişi sayın eşiniz Bayan Gerr...

— Öyle dostum, öyle... Zaten yedi yıl önce patlak veren savaş da yine bir dişi kappanın başının altından çıkmıştı...

— Ne? Savaş mı dediniz? Bu ülkede yoksa savaş da mı oldu?

— Oldu ya, oldu... Hatta yine de olabilir... Fakat ne zaman olur artık onu bilemiyorum... Çevremizdeki bu komşu ülkeler olduğu müddetçe...

İlk defa o zaman Kappa Devleti'nin bağımsız bir ülke olmadığını öğrenmiştim... Gerr'in anlattıklarına bakılırsa su samurları onların can düşmanıydı... Üstelik askeri teçhizatları da onlarınkinden hiç aşağı değildi.

Kappaların su samurlarıyla yaptıkları savaş çok ilgimi çekmişti. (Ne *Suiko Koryaku* kitabının yazarı, ne de *Dağ ve Ada Masalları* kitabını kaleme alan Yanagido Ku-

nio, kappaların en büyük düşmanının su samurları olduğundan haberliydi. İlk defa olarak bunu o zaman fark etmiştim.)

Gerr konuşmasına devam etti:

— Savaş patlak vermeden önce her iki ülke de hazırlıklarını yapmış, sessizce hasmının hareketlerini kolluyordu. Çünkü her iki ülke de aynı korku içindeydi. O sıralarda, ülkemizdeki su samurlarından birisi, bir kappa ailesine misafirliğe gitti. Konuk olduğu evin hanımı da o sıralarda kocasını öldürmeyi planlıyordu. Çünkü kocası çok bohem bir hayat yaşayan çapkın bir kappaydı. Tam bilemiyorum ama kadını böyle bir suça teşvik eden başka bir neden de belki adamın hayat sigortasıydı.

— Siz bu çifti tanıyor muydunuz?

— Evet... Pardon, hayır... Ben sadece erkeği tanıyordum... Ama karım hâlâ onun rezil bir herif olduğunu söyler... Ben aynı kanıda değilim... Koca, rezil bir herif olmaktan ziyade kendisine dişi bir kappanın musallat olduğunu saplantı haline getirmiş bir ruh hastasıydı. Neyse, olay günü kadın kocasının kakao fincanına kezzap koydu. Artık nasıl oldu bilemiyoruz, onu kocasına içireceği yerde, yanlışlıkla misafirliğe gelen su samuruna içirmesin mi! Konuk su samuru hemen oracıkta can verdi... Ve sonra...

— Sonra ne oldu? Savaş mı çıktı?

— Öyle oldu... Çünkü ölen su samuru maalesef ülkesinde şeref madalyası sahibi önemli bir kişiydi...

— Peki, savaşı kim kazandı?

— Tabii ki biz... Savaşta 369.500 kappa kahramanca çarpışarak şehit oldu. Fakat düşman ülkenin verdiği zayiatla kıyaslanacak olursa, bizim verdiğimiz kayıp devede kulak kalır. Bu nedenle ülkemizde gördüğünüz kürklerin hemen hemen hepsi su samuru kürküdür. Savaş sırasında ben, hem cam üretimine devam ettim, hem de cepheye taşkömürü cürufu gönderdim...

— Askerler taşkömürü cürufunu ne için kullandılar?

— Ne için olacak, tabii ki karınlarını doyurmak için... Bu kappa milletinin karnı bir acıkmaya görsün, ne bulursa yer...

— Fakat halkı için cephede çarpışan askerlere bunu yapmak... Sözlerime kızmayın ama böyle bir şeyin adına benim ülkemde rezalet derler!..

— Burada farklı değil ki, burada da onun adına rezalet derler. Ancak benim gibi koskoca bir kapitalist kalkar da 'Ben böyle böyle bir iş yaptım' derse onu kimse rezillik olarak düşünmez. Filozof Magg bir özdeyişinde şöyle der: "Ey kappa oğlu kappa, yaptığın kötülüğü kendi dilinle itiraf et, o zaman yaptığın kötülükler kendiliğinden zail olur." Ama aslında ben bu işi, kişisel çıkarlarımın yanı sıra içimde alev alev yanan vatan sevgisi adına yaptım.

Tam o sırada içeri kulübün garsonu girdi... Esas duruşta eğilerek selamını verdikten sonra, sanki kitaptan okuyormuş gibi:

— Evinizin civarında yangın çıktı...

— Yan... Yangın mı?

Gerr şaşkınlıkla ayağa kalktı. Ben de ayaklanmıştım... Garson biraz daha rahat bir tarzda konuşmaya devam etti.

— Yangın söndürüldü...

Gerr garsona bakarken ağlamakla gülmek arasında bocalar gibiydi. O yüzü görünce, bu cam şirketi müdürüne karşı içimden nefret duyguları geçmedi diyemem. Ancak Gerr bu haliyle bile o kadar doğaldı ki... Şu an ne patronluğu kalmıştı, ne müdürlüğü. Artık sıradan bir kappaydı... Önümüzde duran kış güllerinden bir tane alıp Gerr'e uzattım.

— Yangın söndürüldü deseler bile, karınız mutlaka büyük bir şok geçirmiştir. Evinize dönün ve lütfen bu gülü ona takdim edin...

Gerr elimi tuttu ve gülümseyerek kısık bir sesle şöyle dedi:

— Yandaki ev de benim evim ama yansa bile sigortadan paramı tıkır tıkır çekerim.

Gerr'in o gülücüğü, ne aşağılamam ne de nefret etmem mümkün olmayan o anki tebessümü, hâlâ gözlerimin önünde...

10

— Neyin var? Bugün neden böyle kederlisin?

Bir gün sonra, misafir odamda puromu tellendirirken karşımda oturan öğrenci Rapp'a bu soruyu sormuştum. Rapp bacak bacak üstüne atmış durmadan yere bakıyordu. Başını öyle yere eğmişti ki kangren olan gagasını bile zor görebiliyordum.

— Rapp ne oldu aslanım?

— Yok bir şey... Olsa bile konuşmaya değmez...

Başını kaldırdı ve kederli kederli genzinden konuşmaya başladı:

— Bugün pencereden dışarıya bakarken 'Vay canına! Böcek yiyen menekşeler çiçek açmış!' diye kendi kendime mırıldanıyordum. Birdenbire kız kardeşimin suratı değişti. 'Sen bana nasıl böcek yiyen menekşe dersin!' diye benim bu masum sözlerime kafayı takmaz mı! Annem de zaten hep onu kollar... Neticede ikisi bir olup üstüme yürüdüler...

— Peki ama 'böcek yiyen menekşe' lafı kız kardeşini neden bu kadar gocundurdu?

— Bilemiyorum ki! 'Yine bir erkek kafesledin!' diye laf dokundurduğumu düşündü galiba... Kavgaya teyzem de

katılınca, evde kızılca kıyamet koptu... Babam derseniz maaşallah hiç ayık gezmez... Ama evde o kadar hır gür olur da adam farkına varmaz mı? Vardı tabii... Ne oldu ne bitti diye hiç sorgu sual etmeden pat küt girişerek ağzımı burnumu kırdı. Bana bir ton dayak attı... Ağabeyim de bu kargaşadan faydalanarak; annemin cüzdanını çarptığı gibi yallah dışarı... Sonradan öğrendim ki, 'sinema' mı diyorlar her ne zıkkımsa oraya gitmiş... Ama, olan bana oldu... Durup durduğum yerde, hiç suçum, kabahatim olmadığı halde pisi pisine bir ton.....

Rapp eliyle yüzünü kapatıp hüngür hüngür ağlamaya başladı. Onun bu haline çok üzüldüm. Aynı anda şair Tokk'un aile kurumu hakkındaki aşağılayıcı sözleri geldi aklıma... Omzunu hafif hafif pışpışlayarak elimden geldiğince Rapp'ı teselli etmeye çalıştım.

— Olur böyle şeyler her ailede... Üzülme canım... Metin ol...

— Hepsi de hepsi... Off ya, hiç değilse şu gagam bari kangren olmasaydı...

— Artık o olayı unutacaksın.. Haydi gel seni Tokk'un evine götüreyim, açılırsın...

— Olmaz! Tokk benimle alay ediyor. Her şeye rağmen, ben onun yaptığı gibi ailemden vazgeçemem...

— Gel o zaman Krabak'ın evine gidelim...

Olaylı geçen o konserden sonra Krabak'la da arkadaş olmuştum. Rapp'ı bu büyük müzisyenin evine götürdüm.

Krabak, Şair Tokk'a kıyasla büyük bir lüks içinde yaşıyordu... Ama onun lüksü yine de kapitalist Gerr'inkine benzemiyordu. Evi antika eşyalarla doluydu... Ne zaman ziyaret etsem, onu hep, toprak Yunan heykelcikleri ve İran seramikleriyle süslü odasında, kendi portresinin altına yerleştirilmiş Türk tarzı uzun sedirde çocuklarıyla oynaşırken bulmuştum. Ancak, bugün, kollarım göğsünde kavuşturmuştu ve pek keyifsiz bir hali vardı... Ayaklarının çevresi kıymık kıymık kağıtlarla doluydu. Zanne-

dersem şair Tokk, Rapp'ı, büyük müzisyenle daha önce tanıştırmıştı. Bu yüzden birbirlerine aşinaydılar. Ancak Rapp müzisyenin keyifsizliğinden çekinmiş, selamını verip sessizce bir köşeye ilişmişti.

— Nasılsınız Krabak?

Selam vermek yerine koskoca müzisyene böyle bir soru sorarak konuşmaya başlamıştım.

— Nasıl mıyım? O geri zekâlı eleştirmen var ya... Benim şiirlerimin Tokk'un lirik şiirleriyle aşık atamayacağını yazmış...

— Fakat siz bir müzisyensiniz...

— Tamam ama konuşmam daha bitmedi... Bu adam ayrıca benim müzik kariyerime de dil uzatmış... Benim için, Rokk'un yanında solda sıfır kalır, demiş...

Rokk, bazen Krabak'la kıyaslanan bir müzisyendi. Ne yazık ki Üstkappalar Kulübü'ne üye olmadığı için onunla şimdiye dek bir kez bile sohbetim olmamıştı. Fakat resimlerden tanıdığım kadarıyla eğri gagalı, uğursuz suratlı bir kappaydı.

— Rokk'un bir dahi olduğu muhakkak... Fakat onun ezgilerinde, sizin müziğinizde rastlanan çağdaş coşku yok...

— Gerçekten böyle mi düşünüyorsunuz?

— Size yemin edebilirim...

Krabak yerinden kalktı. Küçük Yunan heykelciklerinden birini eline alarak yere fırlattı. Rapp neye uğradığını anlamamıştı; bir çığlık atarak hemen kaçmaya yeltendi. Fakat Krabak bize 'Korkmayın!' işareti yaparak, buz gibi bir sesle şunları söyledi:

— Bütün sıradan amatörler gibi sizde de kulak yok... Ama ben Rokk'tan korkuyorum...

— Siz mi? Lütfen bu alçak gönüllü pozlarını bırakın üstadım...

— Kim poz yapıyormuş! Poz yapacak olsam niye si-

zin önünüzde yapayım... Gider eleştirmenlerin önünde yaparım... Benim adım Krabak... Ben bir dâhiyim... Bu konuda Rokk'tan hiçbir korkum yok benim...

— Peki sizi korkutan ne?

— Nasıl söylesem bilemiyorum... Esrarengiz bir şey bu... Beni Rokk'un kaderine hükmeden yıldız korkutuyor...

— Üstadım, söylediklerinizden hiçbir şey anlamadım!

— Hayır, şimdi anlayacaksın... Bir kez Rokk benden asla etkilenmiyor... Gelgelelim bilinç altımda ben devamlı onun etkisine giriyorum...

— Bu sizin duyarlılığınızdan...

— Beni iyi dinleyin... Bunun duyarlılıkla filan ilgisi yok... Rokk öyle rahat ve kendinden emin ki... Yalnız kendi tarzında müzik yapıyor... Benimse çalışırken her zaman elim ayağıma dolaşıyor... Rokk'a göre belki aramızdaki mesafe bir metre; ama bu fark oluyor benim gözümde on kilometre!..

— Fakat üstadım ya o sizin Kahramanlık Senfoniniz...

Rahatsız olmuş gibi, zaten kısık olan gözlerini daha da kısarak Rapp'a baktı:

— Kes sesini! Senin neden haberin var ki!.. Ben Rokk'u iyi tanıyorum... Hem de yaltaklanmak için onun ayaklarını öpen itlerden bile daha iyi tanıyorum onu...

— Üstadım, biraz kendinize gelin; sakin olun...

— Sakin olmak mı?! Ne mümkün... Kafam devamlı orada... Bir gün tanımadığım bir vatandaş, benimle, yani koskoca Krabak'la dalga geçmek ister gibi Rokk'u karşıma çıkarmak cüretinde bulundu... O alacalı bulacalı lambasının altında Nuh nebiden kalma kitaplardan kafasını kaldırmayan filozof Magg denen adam var ya, meğer bu olayı önceden adı gibi biliyormuş...

— Peki, nasıl biliyormuş?

— Şu sıralarda piyasaya çıkan *Bir Aptaldan Özdeyiş-*

ler kitabını oku göreceksin...

Fırlatır gibi bir kitap tutuşturdu elime... Sonra da kollarını göğsünün üstünde kavuşturarak buz gibi bir sesle son demecini verdi:

— Haydi beyler! Şimdilik size güle güle!

Şaşkınlıktan kafası allak bullak olan Rapp'la birlikte dışarı çıktık. Her zaman insan kaynayan cadde boyunca sıralanmış kayın ağaçlarının gölgesinde pek çok mağaza vardı. Bir şey konuşmadan yürüdük... Tesadüfen uzun saçlı şair Tokk'la karşılaştık. Bizi görünce boynunda asılı çantasından bir mendil çıkardı, üst üste yüzünü silmeye başladı.

— Yahu, epeydir görüşemedik... Krabak'ı da uzun zamandır göremedim. Bugün ona kadar şöyle bir uzanayım dedim...

Sanatçıların kendi aralarında kavga etmelerini hiç sevmediğim için Krabak'ın bugün pek eşref saatinde olmadığını Tokk'a dolaylı yoldan anlatmaya çalıştım...

— Ya öyle mi? O zaman gitmesem iyi olur. Zaten o biraz sinir hastasıdır. Ama iki-üç haftadır ben de doğru dürüst uyuyamıyorum... Bu yüzden benim de sinirlerim epey zayıfladı.

— O zaman bizimle birlikte dolaşmaya ne dersiniz?

— Hayır bugün olmaz... Aman Tanrım!..

dedi ve bir çığlık atarak sımsıkı koluma yapıştı. Bütün vücudundan soğuk soğuk terler boşandı...

— Tokk, ne oldu?

— Neyiniz var efendim?

— Yeşil renkli bir maymun arabanın camından kafasını çıkarıyor gibi geldi bana...

Onun bu hali beni endişelendirmişti. Dr. Çakk'a götürüp muayene ettirmek istedim... O kadar dil döktüğüm halde bir türlü kabul etmedi... Hatta kuşkulu gözlerle bizi süzerek şöyle konuştu:

— Ben asla bir anarşist, bir düzen tanımaz kappa değilim. Bunu kafanıza böylece yazmanızı istiyorum, anladınız mı!... Haydi şimdi bana eyvallah! Ha şunu da söyleyeyim... O Çakk denen adam var ya, onun gibi doktorlar benim umurumda bile değil; vız gelir tırıs giderler!

Bunları duyunca, olduğumuz yerde taş kesilmiş, Tokk'un arkasından bakakalmıştık. Ben hep 'biz' diye konuşuyorum ama, ne 'biz'i? Yanımda durduğunu sandığım öğrenci Rapp'ın yerinde yeller esiyordu! Kaşla göz arasında, bir sürü araba ve yayanın gelip geçtiği yolun ortasına fırlamış, bacaklarını ayırarak öne eğilmiş, apış arasından etrafı seyrediyordu... Afallamıştım...

— Bu çocuk çıldırdı galiba...

dedim kendi kendime... Yolun ortasından kıyıya çekmeye çalıştım onu.

— Aptallığın lüzumu yok! Ne işler karıştırıyorsun burada?

Fakat Rapp gözlerini ovuşturarak bana sakin sakin cevap verdi:

— Sorma! Öyle büyük bir bunalımdayım ki... Dünyaya şöyle bir de tersinden bakayım dedim... Fakat görüyorum ki değişen hiçbir şey yok... Eski tas eski hamam...

11

Aşağıdaki satırlar, filozof Magg'ın *Bir Aptaldan Özdeyişler* adlı kitabından yapılan alıntılardır.

Aptallar her zaman kendilerinden başka herkesin
aptal olduğunu sanırlar.

*

Doğayı sevmemizin nedeni bir bakıma,
onun bizi insanlar gibi kıskanmayışından,
bizden insanlar gibi nefret etmeyişinden dolayıdır.

*

En akıllı yaşama biçimi, çağın geleneklerini hiç devirmeye kalkışmadan, ama onları aşağılayarak yaşamaya devam etmektir.

*

En çok gıpta ettiğimiz şey, henüz elde edemediğimiz şeylerdir.

*

Putların yıkılmasında herkes hemfikirdir; fakat kimse heykelinin dikilmesine itiraz etmez. Ne var ki, o mermer kaidelerin üstünde ancak Tanrı'nın ilahi ayrıcalığına mazhar olmuş kulları, rahat ve kaygısız oturabilirler... Bunlar da, aptallar, şerefsizler ve kahramanlardır...

(Krabak bu cümlenin altını çizmişti.)

Yaşantımız için gerekli düşünce,
bundan 3.000 yıl önce kurumuş gibi görünüyor...
Bizim görevimiz bu kuru dalları tutuşturmaktır.

*

Kendi hakkımızda bildiğimiz vasıflar,
bilmediklerimizin yanında solda sıfır kalır.

*

Mutluluktan elemi, huzurdan da can sıkıntısını ayırmak
ya mümkün olmazsa?

*

Kendini savunmak, başkasını savunmaktan daha zordur.
Şüphesi olan varsa bir avukata danışsın...

*

Kibir, kösnü ve kuşku...
İşte 3.000 yıllık tüm kötülüklerin anası...
Yalnız kötülüklerin mi? Belki tüm erdemlerin de...

*

Yalnız maddesel arzulara gem vurmak, huzura kavuşmamıza yetmez...
Huzura kavuşmak için ruhsal gereksinimlerimizi de azaltmamız gerekir.
(Krabak bu cümlenin de altını tırnağıyla çizmişti.)

*

Biz kappalar, insanlardan daha mutsuzuz.
Çünkü onlar bizim kadar uygar değil.
(Bu cümleyi okuyunca kendimi tutamayıp katıla katıla gülmüştüm.)

*

Yapmak, yapabilmek demektir.
Yapabilmek ise yapmak demektir.
Tüm yaşantımız, ömür boyu sürüp giden bu kısır döngüden hiçbir zaman yakasını kurtaramaz.
Bu yüzden yaşam her zaman mantıksızdır...

Baudelaire çıldırdığı zaman bütün yaşam görüşünü bir sözcükle özetledi: Yaş-Am! Fakat onun yaşamı bu sözle sınırlanamaz. Çünkü, Baudelaire yaşamını idame ettirebilmek için hep kendi dehasına, yani şiirsel dehasına güvendi ama bir şeyi dikkatinden kaçırdı. O da 'mide' sözcüğü.

(Krabak bu cümlenin de altını tırnağıyla çizmişti.)

*

Geçmişten sonsuza dek mutlak olan şeyin akıl olduğunu düşünüyorsak mantıksal olarak kendi varlığımızı yadsımamız gerekir. Ama, mutlu bir yaşamdan sonra hayata gözlerini yuman Voltaire, mutlak olan şeyin 'akıl' değil 'Tanrı' olduğunu düşünüyordu. Bu da, insanların kappalar düzeyinde evrimleşmediğinin bir kanıtıdır.

12

Oldukça soğuk bir ikindi vaktiydi. *Bir Aptaldan Özdeyişler*'i okumaktan yorulmuş, kitabın yazarı filozof Magg'ı ziyaret etmek için evden çıktım. Issız sokaklardan birinde sivrisinek gibi zayıf bir kappa duvara yaslanmıştı. Bu, kesinlikle benim dolma kalemimi çalan kappaydı.

— Tamam şimdi enseledim onu!

diye düşündüm... Tam o sırada yanımdan geçmekte olan iri yarı polise seslendim...

— Yakalayın şu kappayı! Bir ay önce benim dolma kalemimi çaldı!

Polis sağ elinde cop, (bu ülkede kılıç yerine görevliler ahşap cop kullanıyorlardı) kappaya bağırdı:

— Hey, hemşerim!

Ha kaçtı, ha kaçacak diye aklımdan geçirirken, düşündüklerimin tam aksine kappa sakin sakin polise doğru yürüdü. Hatta kasıntı havalarda, ellerini göğsünün üstünde kavuşturarak, dik dik bir polisin yüzüne, bir benim yüzüme bakmaya başladı...

— Adın ne senin?

— Gurk.

— Ne iş yaparsın?

— İki üç gün öncesine kadar postacılık yapıyordum.

— Anlaşıldı. Yanımdaki bayın iddiasına göre, onun dolma kalemini çalmışsın.

— Evet, bir ay önce çaldım.

— Niçin çaldın?

— Çocuğuma oyuncak olarak vermek istedim.

— Evet, ne oldu bu çocuğa şimdi?

Polis ilk defa kappaya sert sert baktı.

— Bir hafta önce toprağa verdik...

— Ölüm belgesi elinde mi?

Tüy sıklet kappa cüzdanından bir kağıt parçası çıkartıp polise uzattı. Polis belgeye şöyle bir göz gezdirdikten sonra pişmiş kelle gibi sırıtarak eliyle hafif hafif kappanın omzuna vurdu.

— Anlaşıldı, anlaşıldı... Kusura bakma...

Afallamış, polise bakakalmıştım... Kappa bu arada kendi kendine bir şeyler homurdanarak bize arkasını döndü ve hızla oradan uzaklaştı... Şaşkınlığım geçer geçmez hemen polise sordum:

— Kappayı niçin tutuklamadınız?

— Tutuklamadım, çünkü o kappa suçsuz...

— Ama o benim dolma kalemimi çal.....

— Evet, çaldı ama çocuğuna hediye etmek maksadıyla. Ama bu çocuk şimdi ölü. Beyefendi, bu konuda hâlâ kuşkularınız varsa gidin lütfen Kappa Ceza Kanunu'nun 1285. maddesini okuyun!

Bunları söyledikten sonra polis hızla oradan uzaklaştı... Yapacağım bir şey yoktu. Unutmamak için Kappa Ceza Kanunu'nun 1285. madde numarasını tekrar ede ede koşar adımlarla Magg'ın evine yollandım...

Filozof Magg misafir canlısıdır. Loş salondaki yedi renkli cam lambanın altında bugün de yine Yargıç Pepp, Dr. Çakk ve cam şirketi müdürü Gerr toplanmış, fosur

fosur sigara içiyorlardı. Yargıcın orada bulunması benim için büyük bir şanstı. Sandalyeme ilişir ilişmez Kappa Ceza Kanunu'nun 1285. maddesinin içeriğini sormak yerine, yargıç Pepp'e damdan düşer gibi başka bir soru yönelttim.

— Bay Pepp, affınıza sığınarak soruyorum ama, bu ülkede suçluları cezalandırmak gibi bir gelenek yok mu acaba?

Pepp ucu altın kaplı sigarasından sakin sakin dumanlar salarak son derece keyifsiz bir şekilde yanıtladı.

— Hiç olmaz olur mu! Gayet tabii ki suçlular cezalandırılır. Hatta bu memlekette ölüm cezası bile vardır.

— Ama ben bir ay önce...

Başımdan geçen olayı en ince ayrıntısına kadar anlattıktan sonra Kappa Ceza Kanunu'nun 1285. maddesini sordum.

— O kanun maddesi şöyle der: "Herhangi bir cürümün icrasını icbar eden halin sukutu, işbu cürümü icra eden sabıkalının cürümü hakkındaki müeyyideyi sakıt kılar." Yani basite indirgeyerek sizin anlayacağınız Kappaca'yla konuşacak olursam; yasaya göre suçun işlenmesini gerekli kılan durum ortadan kalkacak olursa, adı geçen suçu işleyen suçlunun, suçu hakkındaki yasal yaptırım da ortadan kalkar. Senin durumuna gelince; hırsız suçu işlediğinde bir çocuk babasıydı ama şimdi değil... Çünkü çocuk ölmüştür... Dolayısıyla yasal olarak suçu ortadan kalkmıştır.

— Ama çok saçma birşey bu...

— Lütfen şaka yapmayın! Bir zamanlar 'baba' olup da şimdi bu sıfatını kaybetmiş olan insanlarla, şu anda gerçekten baba olan insanları aynı kefeye koyamazsınız... Ama sizin 'Japon yasalarınız' her iki durumu da aynı şekilde yorumluyor. Bize göre bu çok saçma bir yorum... Üffff.

Yargıç Pepp, konuşmasını bitirdikten sonra sigarasını dudaklarından çekmiş ve kayıtsız bir şekilde gülümsemişti. Bu sefer, hukuk konularına çok yabancı olan Dr. Çakk lafa karıştı. Burnunun üstündeki kelebek gözlüğe bir çekidüzen vererek bana bir soru yöneltti:

— Japonya'da ölüm cezası var mı?

— Var; suçlu asılarak idam edilir.

Herkese soğuk davranan Pepp'e karşı gönlüm pek barışık olmadığı için elime geçen fırsatı ganimet bilip alay eder gibi sordum:

— Buradaki ölüm cezaları herhalde Japonya'dakinden daha uygar bir şekilde gerçekleştiriliyordur.

— Gayet tabii... Buradaki infazlar daha uygarca yapılır.

Pepp çok sakindi...

— Burada darağacı yoktur, elektrikli sandalye vardır ama o bile çok nadir uygulanır. Burada infaz için uygulanan asıl yöntem, kappaya işlediği suçun cinsini ilanen duyurmaktır.

— Bu kadarcık bir uyarım suçlunun ölmesini sağlar mı?

— Evet sağlar; çünkü kappaların sinir sistemi insanlarınkinden daha duyarlıdır.

— Yalnız ölüm cezası için değil, hatta cinayet işlemek için de başvurulan bir yöntemdir bu.

Lambanın mor ışığı altında, her zamanki sevecen tebessümüyle bana bu son cümleyi söyleyen patron Gerr'di.

— Geçenlerde sosyalistlerden birisi bana, 'Sen hırsızın birisin!' dediği zaman, az kalsın kalpten gidiyordum...

— Gerçekten, böyle olaylar çok sık cereyan ediyor... Mesela tanıdığım avukatlardan birisi böyle bir uyarıdan dolayı hayatını kaybetti.

Konuşmaya giren filozof Magg'a döndüm. Her zamanki alaycı tebessümüyle kimsenin yüzüne bakmadan, kendi kendine konuşmasına devam etti.

— Bir gün kappalardan birine 'kurbağa' demişler... Biliyorsunuz bu sözcük dilimizde ağır bir küfürdür. Kappanın aklı günlerce bu lafa takılmış... 'Ben sahiden bir kurbağa mıyım? Yoksa kappa mıyım?' diye düşüne düşüne kafayı bozmuş ve ölmüş...

— Ama bu bir cinayet vakası değil, intihar vakası...

— Olabilir! Yalnız ortada bir kasıt var... Kappaya 'kurbağa' diyen herif bunu cinayet işlemek için söylüyor... Sen olaya başka bir açıdan baktığın için durumu bir intihar olarak.....

Tam filozof Magg bunları söylerken, salon duvarının bitişiğindeki evden –ki oranın şair Tokk'un evi olduğundan kesinlikle eminim– gelen keskin tabanca sesi yeri göğü çınlattı.

13

Hemen Tokk'un evine koştum. Sağ elinde bir tabanca, başındaki tabak şapkadan kanlar akar bir halde, yayla çiçekleri dikili saksıların arasına sırtüstü devrilmişti... Dişi kappası, Tokk'un göğsüne yüzünü yaslamış çığlık çığlığa kendini parçalarcasına ağlıyordu. Kucaklayarak kadını yattığı yerden kaldırdım ve sordum: (Aslında kappaların o vıcık vıcık tenlerinden hiç hoşlanmam ama!)

— Ne oldu burada?

— Ne olduğunu ben de anlayamadım... Oturmuş yazı yazıyordu... Sonra birden tabancayı başına dayadı ve çekti tetiği... Ah ben ne yaparım şimdi... kur-r-r-r-r, kur-r-r-r-r... (Ağlarken kappalar böyle bir ses çıkarıyorlardı.)

— Yapacak bir şey yok... Tokk zaten dediğim dedik, başına buyruk bir adamdı...

Cam şirketi patronu Gerr, gayet üzgün bir şekilde başını sallayarak yargıç Pepp'e bunları söyledi. O sırada Pepp bir kelime bile etmeden altın uçlu sigarasını yakmakta, Dr. Çakk ise cesedin yanına diz çökmüş dikkatle yarayı incelemekteydi. Sonra Dr. Çakk orada hazır bulunan beş kişiye (yani bir insan ve dört kappaya) bir açıklamada bulundu.

— Sizlere ömür, şairimizi kaybetmiş bulunuyoruz.

Zaten uzun zamandan beri ülserdi. Sinirlerini zayıflatıp onun bunalıma düşmesine neden olan da bir bakıma bu hastalık sayılır.

Filozof Magg, masanın üstünde duran Tokk'a ait bir kağıdı eline aldı ve sonra da bu davranışını mazur göstermek ister gibi kendi kendine:

— Son zamanlarda bir şeyler yazıyordu diye duyduk ama...

Benim haricimde herkes merakla boynunu, Magg'ın geniş omuzlarının üstünden aşırtarak yazıyı okudu.

Kalk gidiyoruz ruhum! Cefa yüklü dünyadan,
Istırabın bittiği uzaktaki vadiye...
Dağları sıra sıra, suyu tertemiz akan,
Mis gül kokularından geçilmeyen vadiye...

Magg bize döndüğünde yüzü acı bir tebessümle gölgeliydi.

— Bu şiir Goethe'nin "Minyon"undan araklanmış. Bu da Tokk'un şair dehasının yorulduğunu gösteriyor... Kesin bu yüzden intihar etti.

Bu sırada müzisyen Krabak tesadüfen arabasıyla çıkageldi. Manzarayı görünce kapının önünde öylece donakaldı. Neden sonra bize doğru yürüdü ve Magg'a kükrer gibi bağırdı:

— Tokk'un vasiyetnamesi mi bu kağıt?

— Hayır, son yazdığı şiir...

— Şiir mi?

Magg hiçbir yanıt vermeden sinirden saçları diken diken olmuş Krabak'a Tokk'un şiirini uzattı. Krabak hiç sağına soluna bakmadan şiiri okumaya başladı. Öyle dalmıştı ki Magg'ın sorduğu sorulara yanıt bile veremiyordu.

— Tok'un ölümü hakkında ne düşünüyorsun?

— 'Kalk gidiyoruz ruhum!..' Ben mi? Ben ne zaman öleceğimi nereden bileyim!... 'Cefa yüklü dünyadan...' ...

— Fakat Tokk sizin çok yakın arkadaşınız değil miydi?

— Yakın arkadaş?.. Tokk her zaman yalnız yaşayan bir insandı... 'Istırabın bittiği uzaktaki vadiye...' ... fakat Tokk maalesef... 'Dağları sıra sıra...'

— Evet, 'maalesef!' dediniz, devam edin...

— 'Suyu tertemiz akan...' Zaten hepinizin keyfi tıkırında... 'Dağları sıra sıra...' ...

Feryatları hâlâ dinmek bilmeyen dişi kappaya yüreğim parçalandı... Kolumu omzuna dolayarak odanın köşesindeki uzun koltuğa götürdüm. Orada iki-üç yaşlarındaki minicik bir kappa hiçbir şeyin farkında olmadan kıkır kıkır gülüyordu... Kadına fırsat bırakmadan hemen çocuğu kucağıma alıp pışpışlamaya başladım.... Nasıl oldu bilmiyorum, birdenbire gözlerim yaşlarla doldu... Kappalar ülkesindeki tüm yaşantım boyunca ilk ve son defa olarak yalnız o zaman dökülmüştü gözyaşlarım....

— Böylesine bencil bir kappayla bir ömür yaşayan aileye de yazık...

— Öyle, çünkü öldükten sonra geride bıraktıklarının başına gelecekleri hiçbir zaman düşünmedi Tokk.

Yargıç Pepp sigara üstüne sigara yakarken kapitalist Gerr'e böyle yanıt vermişti. Bu sırada bizi en çok şaşırtan kompozitör Krabak'ın gök gürültüsü gibi çıkan sesi oldu. Elinde Tokk'un şiiri, hiç kimseyi muhatap almadan kendi kendine bas bas bağırdı...

— Tamam! Bu iş bitmiştir!.. Ona muhteşem bir cenaze marşı besteliyorum!..

Krabak, kısık gözleri çakmak çakmak, Magg'ın elini hafifçe sıktı ve uçuyormuş gibi kapıya sıçradı. Bu arada, haliyle, kapının önünde bir sürü meraklı kappa birikmiş içeriyi seyrediyorlardı. Krabak, önüne çıkan kalabalığı eliyle deli gibi itip kakarak kendisini arabasına zor attı ve

hızla oradan uzaklaştı.

— Çekilin bakalım! Çekilin buradan! Ayıp değil mi el âlemin evini böyle gözetlemek!..

Hâkim Pepp, evin önüne doluşan ahaliyi polis gibi itip azarlayarak, kapıyı zar zor kapatabildi. Odanın içi hemen sessizleşivermişti...

Yayla çiçekleriyle, Tokk'un kan kokusunun birbirine karıştığı sessizliğin ortasında, cenazeyi ne yapacağımızı tartıştık... Fakat, içimizde sadece filozof Magg cesede baktıkça rüya görüyor gibiydi... Magg'ın omzuna vurdum:

— Üstat, ne düşünüyorsunuz?

— Şu kappaların yaşamı denen olayı...

— Ne olmuş kappaların yaşamına?

— Biz kappalar, kappaca bir yaşantıya ulaşabilmek için...

Magg bunları söylerken utanır gibi sesini alçaltmıştı:

— Şöyle veya böyle, bizim kendimizi, yani kappaları aşan bir güce inanmamız gerekiyor...

14

Magg'ın sözleri ilk defa bana 'din' denilen bir kavram olduğunu hatırlatmıştı. Ben materyalist bir insandım ve din konusunu şimdiye dek ciddi olarak hiç düşünmemiştim. Ama, Tokk'un ölümü beni çok etkilemişti... Artık kappalar acaba hangi dine inanıyorlar diye merak ediyordum. Hemen öğrenci Rapp'ı bulup konuyu ona sordum.

— Ülkemizde Hıristiyan, Budhist, Mecusi ve İslam dinine inananlar var. Fakat bu dinlerin arasında en güçlü olanı çağdaşlık ve devinimsel enerjiyi kendine ilke edinen 'Yerim-Diriman' dinidir. Bu dinin adına 'Yaşamsal enerjizm' de diyebiliriz. (Bu dinin adını Japonca'ya belki iyi çeviremedim ama Kappaca'da sözcüğün aslı *Kuermoça*'dır. 'Ça' İngilizce'de 'izm' anlamına gelir. *Kuemoo* sözcüğünün kökeni ise 'kuemal' olup, 'diri kalmak' manasının yanında, 'yemek yemek, içki içmek, cinsel ilişkide bulunmak' anlamlarını içerir. Yani 'Yerim-Diriman' sözcüğü, 'yerim, içerim, diriyim her an' sözcüklerini içerir.)

— O halde sizin ülkenizde de kilise, tapınak gibi ibadet yerleri var.

— Şaka mı ediyorsunuz? Hiç olmaz olur mu?! Bu ülkedeki en muhteşem yapı Yerim-Diriman dinine ait olan tapınaktır. İsterseniz gidip bir gezelim...

Rapp'ın beni büyük bir gururla tapınağa götürdüğü öğle vakti hava parçalı bulutlu ve bunaltıcı sıcaktı. Tapınak gerçekten, Nikolay Kilisesi'nden on misli daha büyük, her türlü mimari tarzı bünyesinde toplamış heybetli bir yapıydı. Bu görkemli binanın önünde durup, yüksek kulelerini, yuvarlak kubbelerini seyrederken tüylerim ürperdi. Çünkü gördüğüm çıkıntılar, gökyüzüne uzanan dev böcek antenlerinden oluşan bir orman gibi gelmişti bana... Giriş kapısının önünde durup içeriye baktık. Kapının akıl almaz boyutlarının altında o kadar küçücük kalmıştık ki... Aşağıdan içeriyi seyrederken gördüğümüz şeyin artık sıradan bir bina değil muhteşem bir tapınak olduğu iyice iliklerime işlemişti.

Tapınağın içi de korkunç genişti... Korint başlıklı sütunların arasında sayısız ziyaretçi dolaşıyordu. Onlar da içerde bizim gibi küçücük görünüyorlardı. Bu sırada oralarda dolaşan iki büklüm bir kappaya rastladık. Rapp bu yaşlı kappayı büyük bir nezaketle eğilerek selamladı:

— Merhaba ulu üstadım... Her zaman sağlığınıza duacıyım...

İki büklüm kappa da aynı nezaketle karşılık verdi:

— Rapp evladım, sen misin? Hiç değiş.....

Diyecekti fakat diyemedi... Şaşırmıştı... Söyleyecek kelime bulamadı çünkü, Rapp'ın kangren olan gagasını görüvermişti. Fakat yine de devam etti:

— Ama iyisin, iyisin... Bugün ne işin var buralarda?

— Bugün yanımda gördüğünüz misafirime refakat ediyorum. O, malumunuz olduğu üzere...

Rapp uzun uzun beni anlatmaya başladı... Anladığım kadarıyla pek sık gelmiyordu buralara. Uzun süre uğramayışını da mazur göstermek ister gibi bir hali vardı...

— İşte böyle üstadım... Kısacası, şimdi bizi burada gezdirmenizi rica ediyorum.

Üstat, dolu dolu gülümseyerek, beni selamladı ve ya-

vaşça önümüzdeki sunağı gösterdi:

— Size memnuniyetle rehberlik edeceğim... Ama sizi yeteri kadar tatmin eder mi, orasını bilemiyorum. İnananlar olarak bizim tapındığımız şey, şu sunağın üstünde duran Hayat Ağacı'dır. Gördüğünüz gibi bu ağacın üzerinde sarı ve yeşil meyvalar var... Sarı meyva 'iyilik meyvası', yeşil meyva ise 'kötülük meyvesi'dir...

Anlattıklarını dinlerken sıkılmaya başlamıştım. Sağ olsun, üstat bize nezaketen rehberlik ediyordu ama kullandığı dil ağdalı ve konuşması bayat mecazlarla doluydu. Ama yine de ben, sanki onu cankulağı ile dinliyormuş gibi görünüyor, fark ettirmeden tapınağın içine göz gezdiriyordum.

Korint başlıklı sütunlar, Gotik stildeki tonoz ve kemerler, Arap zevkine göre damalı motiflerle döşeli bir zemin, ilahi okuyanlar için *Art Nouveau* taklidi bir stilde yapılmış koro mahfillerinin meydana getirdiği ahenk inanılmaz bir vahşi güzellikteydi... Fakat benim en çok dikkatimi çeken şey, tapınağın her iki tarafındaki duvarlara oyulmuş mihrapları süsleyen mermer büstlerdi... Sanki onları daha önce bir yerden görmüşüm gibi bir his belirdi içimde... Ama haksız da değildim. İhtiyar kappa Hayat Ağacı konusundaki açıklamalarını bitirince, hep birlikte sağdaki ilk mihrabın önüne yürüdük. Üstat bu sefer oradaki büstü anlatmaya başladı:

— Bu, veli olur olmaz her şeye isyan eden Aziz Strindberg'dir. Yaşamı boyunca girdiği uzun çilelerden sonra, Svendenborg'un felsefesi sayesinde hidayete erdiği söyleniyorsa da, aslında erememiştir. O da bizim gibi Yerim-Diriman dininin bir neferi olmuş ya da öyle olmak zorunda kalmıştır. Bize bıraktığı *Efsaneler* adlı kitabını okumanızı tavsiye ederim. Yine bu velimiz, defalarca başarısız intihar teşebbüslerinde bulunduğunu bizzat kendisi itiraf etmektedir.

Bunları duyunca içimi bir keder kaplamıştı... Yan-

daki mihraba baktım. Oradaki büst de posbıyıklı bir Almana aitti.

— Bu da *Böyle Buyurdu Zerdüşt* adlı yapıtın yazarı Nietzsche'dir. Bu velimiz ruhsal kurtuluşu kendi uydurduğu 'üst-insan' felsefesinde aradı, ama hidayete eremeyip aklını oynattı. Fakat çıldırmasaydı, belki de hiçbir zaman bizim indimizde 'velilik' mertebesine ulaşamayacaktı...

Yaşlı kappa biraz durakladıktan sonra bizi üçüncü mihrabın önüne götürdü.

— Üçüncü mihraptaki veli ise Tolstoy'dur. Bu ermiş herkesten çok çile çekmiştir. Çünkü kendisi bir aristokrattı ve kitaplarını kendi halkına peşkeş çekmek istemedi. Bir türlü aklına yatmayan Hıristiyanlığa iman edebilmek için kendini beyhude zorladı. Hatta herkese dini bütün bir Hıristiyan olduğunu bile ilan etti. Fakat ömrünün son yıllarına doğru şöyle bir hayat muhasebesi yaptığında zavallı bir yalancıdan öteye gidememiş olduğunu anladı ve hayat onun için dayanılmaz hale geldi. Çalışma odasının tavanındaki kirişlere her bakışında hayatına her an son verebileceği ilmikler geçti aklından... Dehşete düştü... Fakat, yine ömrünün son yıllarına doğru zaten velilik mertebesine ulaştığı için artık intihar etmesine lüzum kalmadı...

Dördüncü mihrapta gördüğüm yüz bizden birisiydi; yani Japondu. Bu heykeli görür görmez içimi aniden vatan hasreti doldurdu.

— Bu Aziz, Kuniko Doppo'dur. Kendini trenlerin altına atarak can veren amelelerin ruhunu okuyan şairdir. Tereciye tere satmak istemediğim için, kendi şairleri konusunda Japon dostumuza daha fazla izahat vermek istemiyorum... Geçiyoruz efendim... Şimdi lütfen beşinci mihraba bakın.

— Bu Wagner değil mi?

— Evet! O, hem bir devrimci, hem de kralın yakın

dostuydu... Ama ömrünün son yıllarına doğru yemeğe başlarken bile İsa'nın adını dudaklarından eksik etmeyen birisi oldu... Aslında o, bir Hıristiyan olmaktan ziyade Yerim-Diriman dinine iman etmiş bir mümindi. Bıraktığı mektuplardan anladığımız kadarıyla, bu aziz pek çok kez çile çıkarıp nefsini sınamıştır.

Altıncı mihrabın önüne gelmiştik.

— Bu da Aziz Strindberg'in arkadaşlarından biridir. Bir sürü çoluk çocuğunu ve karısını yüzüstü bırakarak 13-14 yaşlarındaki Tahitili bir tazeye gönül veren bir Fransız ressamıdır! Eskiden ticaret yapan bu velinin iri damarlarında denizcilerin kanı akıyordu... Fakat ağzına bir bakın... Hâlâ kezzap izleri var dudaklarında ...

Yedinci mihraba gelince... Ah, anladım... Yoruldunuz... O zaman şöyle gelin...

Gerçekten de çok yorulmuştum. Rapp'la beraber üstadı takip ederek, buhur kokan bir koridoru geçip, küçük bir odaya girdik. Odanın köşesindeki siyah Venüs heykelciğinin önüne adak olarak bir salkım üzüm konmuştu. Sanki sade bir manastır odasına girmiş gibi olduğum için bayağı şaşırmıştım. Üstat şaşkınlığımı görünce, beni sandalyeye oturtmadan önce cehaletime üzülüyormuş gibi bana şu açıklamayı yaptı:

— Şunu hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayın ki, Yerim-Diriman dini bizim için en büyük hak dinidir. Yüce Tanrımız Yaşam Ağacı, gönderdiği ayeti kerimelerden birinde:

Ey kappa kullarım! Yaşamınızı canlı, dinç ve dipdiri geçirin!

şeklinde buyurmaktadır... Rapp evladım, bu zat-ı muhtereme bizim kitab-ı mukaddesimizi gösterdin mi?

— Hayır üstadım... Doğrusunu söylemem gerekirse o kitabı henüz ben de okumuş değilim.

Rapp, başının tepesindeki düz kısmı kaşıyarak sami-

mi bir itirafta bulunmuştu. Fakat üstat bunu tebessümle karşıladı ve konuşmasına devam etti:

— Hâlâ okumadıysan büyük gaflet içindesin evladım... Rabbimiz bu dünyayı bir gün içinde yarattı. Evet, Yaşam Ağacı netice itibariyle bir ağaçtır ama, o aynı zamanda hikmetinden sual sorulmayan, kadiri mutlak ilahi bir varlıktır... Dünyayı yarattıktan hemen sonra, yeryüzündeki ilk dişi olan Kappa Anamızı yarattı. Kappa Anamızın yalnızlıktan canı sıkılmaya başlamıştı... İlahi Rabbimizden kendisine bir erkek kappa vermesini niyaz etti. Rabbimiz onun bu haline acıdığı için, Kappa Anamızın beyninden bir parça alarak erkek kappayı, yani Kappa Babamızı yarattı. Ve onlara şu ayeti kerimeyi indirdi:

Zevkine payan yoktur bu işin....
Yiyin, için ey kullarım, sevişin...

Üstadın bu sözleri bana şair Tokk'u hatırlatmıştı. O da ne yazık ki benim gibi tanrıtanımaz bir dinsizdi. Kappa olmadığım için, benim Yerim-Diriman dinini bilmemem gayet doğaldı. Ama doğma büyüme kappa olan şair Tokk'un Yüce Tanrı Yaşam Ağacı'ndan haberi olması gerekiyordu. Bu dine inanmayan şair dostumun yaşamının ne kadar hazin bir sonla noktalandığını düşününce içim burkuldu. Elimde olmadan üstadın konuşmasını keserek sözü şair Tokk'a getirince,

— Şu zavallı Tokk'dan mı söz ediyorsun?

dedi...

Bunun üzerine onu ayrıntılar vererek anlattım. Benim bu sözlerim üzerine Üstat derin bir iç çekti.

— Kaderimizi belirleyen şey, inançlarımız, ortam ve tesadüflerdir... Siz insanlar buna herhalde bir de kalıtımı ilave edersiniz. Tokk ne yazık ki inançsız biriydi...

— Ama üstadım, Tokk sizin gibilere imrenirdi... Yalnız o mu; ben de size gıpta ediyorum... Rapp henüz çok genç.....

— Gagam bir iyileşseydi, o zaman ben de iyimser olurdum.

Bu konuşmalarımız üzerine üstat derin bir iç geçirdi. Gözleri dolmuştu. Hiç kımıldamadan siyah Venüs heykeline baktı.

— Size bir şey söyleyeceğim ama lütfen aramızda kalsın, çünkü bu bir sırdır... Aslında ben de inançsızım... Ben de kendi tanrımıza inanamıyorum... Fakat, ola ki bir gün dualarım.....

Odanın kapısı açılır açılmaz, iri bir dişi kappanın odaya dalmasıyla üstadın üzerine çullanması bir oldu. Tabii, biz kadını engellemeye çalıştık ama kadın çoktan onu yere devirmişti.

— Seni gidi koca bozuntusu mıymıntı çiroz! Bugün de cüzdanımdan bir sürü para yürütürsün ha!... Ben sana şimdi.....

Kavgalı çifti arkamızda bırakarak, tapmağın kapısından kaçar gibi çıkıp merdivenlerden inmiş, on dakika içinde soluğu dışarda almıştık.

— Baksanıza, Hayat Ağacı'na üstat da inanmıyor...

Epey bir müddet yürüdükten sonra Rapp bana bunları söylemişti. Cevap vermeden geriye dönüp tapınağa baktım. Tapınağın, yuvarlak kubbeleri, yüksek yüksek kuleleriyle, kollarını bulanık gökyüzüne uzatmış vantuzlar ormanından farkı yoktu ve sanki çölün ortasında gökyüzüne çakılıp kalmış bir serap gibi insanın içini ürpertiyordu...

15

Bu olaydan aşağı yukarı bir hafta sonra Dr. Çakk'tan ilginç bir haber duydum. Söylediğine göre Tokk'un evinde hayaletler geziyormuş. Tokk öldükten sonra dişi kappası başka bir yere taşınmış, bir fotoğrafçı evini kiralayarak stüdyo haline getirmişti... Ama yine Çakk'ın anlattığına bakılırsa, çekilen bütün fotoğraflarda her ne hikmetse, müşterinin arkasında ince bir duman halinde Tokk'un hayali çıkıyormuş... İşin ilginç tarafı, bana bunları anlatan Dr. Çakk, su katılmadık bir materyalistti. Bu tür konuşmalara hiç kulak asmadığı halde, bana bunları anlatırken pis pis sırıtmış:

— Yoksa, ruhu da gerçek bir maddi varlık olarak mı kabullensek diyorum kendi kendime...

diyerek konuya yeni bir yorum getirmeye çalışmıştı. Ben de aslında Çakk gibi düşünüyordum ve ruhların varlığına inanmıyordum... Ancak, şair Tokk'a karşı duyduğum büyük sevgiden dolayı hemen bir kitapçıya uğradım ve onun hayaletiyle ilgili bütün yazı, resim, gazete, dergi ne bulduysam alıp eve getirdim... İnanılmaz bir şeydi! Yaşlı, genç, erkek, kadın kim olursa olsun çekilen bütün resimlerin arkasında ince duman halinde çıkmış bir kappanın, yani Tokk'un hayali vardı. Fakat asıl beni şaşırtan

Tokk'un hayalet resimlerinden çok, o hayalet hakkında yayımlanmış olan yazılar, özellikle Metapsişik Bilimler Araştırma Derneği'nin bu konuda yayımladığı rapordu. Oturup raporu sözcük sözcük ana metne sadık kalarak Kappaca'dan anadilimiz Japonca'ya çevirdim. Aşağıda bu çevirinin bir özetini sunuyorum... Parentez içinde bulunan kısımlar, benim ana metne açıklama olarak eklediğim kişisel yorumlarımdır.

Şair Tokk'un Hayaleti Konusunda Düzenlenen Rapordur.
***Metapsişik İncelemeler ve Araştırmalar Derneği Dergisi*, No: 8274**

Şair Tokk geçtiğimiz günlerde intihar ederek hayatına son vermiştir. Derneğimiz şairin ikametgâhı, yani şu anda (...) fotoğraf stüdyosu olarak kullanılan (...) mahallesi 251 no'lu işyerinde bir araştırma düzenlemiştir. Bu araştırmayı gerçekleştiren dernek üyelerimizin isimleri aşağıdaki gibidir.

(Bu adları atlıyorum.)

Metapsişik İncelemeler ve Araştırmalar Derneği'nin 17 üyesi ve dernek başkanımız Pekk, 17 Eylül günü sabah saat 10:30'da yanımızda en güvenilir medyumlarımızdan Bayan Hopp da olmak üzere adı geçen fotoğraf stüdyosunun birinci odasında toplandık. Medyum Hopp, daha stüdyoya adımını attığı ilk andan itibaren, içerdeki yoğun ruhsal atmosferi hissettiği için bütün bedeni şiddetli kasılma nöbetlerine girdi ve bu yüzden defalarca kustu. Sonradan verdiği beyanattan, şair Tokk'un korkunç bir sigara tiryakisi olduğunu, içerdeki ruhsal atmosferi nikotinlediğini ve bu yüzden medyumumuzun şoka girmesine neden olduğunu öğrendik.

Daha sonra, başta Medyum Hopp da olmak üzere, derneğimizin bütün üyeleri hep birlikte yuvarlak bir masanın etrafında oturarak sessizce beklemeye başladık... Tam bir dakika on beş saniye sonra Bayan Hopp aniden transa girdi ve Şair Tokk'un ruhuyla irtibat sağladı... Biz de yaş ve kıdem sırasına göre Medyum Hopp'un bedenine girmiş olan Tokk'a aşağıdaki soruları yönelttik:

SORU: Neden hayalet olarak tekrar dünyada görünme gereğini duydunuz?

YANIT: Geride nasıl bir şöhret bıraktığımı öğrenmek istedim.

S: Siz ya da bulunduğunuz âlemdeki öteki ruhlar, öldükten sonra bile hâlâ şöhretli olmayı arzuluyor musunuz?

Y: En azından kendim için konuşacak olursam evet... Adım kalsın istiyorum... Fakat tanıştığım Japon şairlerden birisi böyle bir şöhreti aşağılıyor.

S: Bu şairin adını biliyor musunuz?

Y: Ne yazık ki anımsayamıyorum... Ancak, onun çok sevdiğim 17 hecelik şiirlerinden birisi hâlâ belleğimde...

S: Hangi şiir bu?

Y: **Köh-ne -bir -ha-vuz...**
Su-ya -da-lan -bir -kur-ba-ğa,
Ve -su -se-si...

S: Bu şiire bir şaheser diyebilir misiniz?

Y: Diyeceğim bir şey yok ama, pek de fena sayılmaz... Fakat oradaki 'kurbağa' sözcüğü yerine 'kap-pa-cık' denseydi daha muhteşem, daha pırıl pırıl bir şiir olurdu...

S: Neden?

Y: Çünkü biz kappalar sanatın her dalında hırslı ve tutkuluyuz...

Tam o anda başkanımız Pekk orada bulunan 17 üyeyi "Beyler, bu toplantı bir ispiritizma celsesidir... Mülakat heyeti gibi davranmayınız!" şeklinde uyardı.

S: Siz ruhlar öte âlemde nasıl bir yaşam sürüyorsunuz?

Y: Sizinkinden farklı değil...

S: Öyleyse intihar ettiğinizden dolayı bayağı pişman olmalısınız...

Y: Hayır, pişmanım diyemem. Çünkü buradaki hayattan da bıkacak olursam, tabancaya koyacağım tek kurşunla ruhlar âleminden bulunduğunuz yere tekrar direkt geçiş yapar dünya ortamında yeniden doğabilirim...

S: Yeniden bedenlenmek o kadar kolay bir iş mi?

Tokk'un ruhu bu soruya yanıt vermek yerine, soruya başka bir soruyla karşılık verdi... Onu tanıyanlar için bu davranışı hiç de garip değildi...

Y: İntiharın zor olup olmadığını mı soruyorsunuz?...

S: Öte âlemdeki yaşam ebedi mi?

Y: Âlemimizdeki varlıkların inançları bu konuda birbirinden çok farklı... Çünkü işin güzel tarafı, içimizde Hristiyan, Müslüman, Mecusi ve Budhist olan ruhlar var...

S: Siz neye inanıyorsunuz?

Y: Septiklerdenim... Yani ben bir kuşkucuyum...

S: Ama en azından ruhun varlığını inkar etmemeniz gerekir...

Y: Fakat sizin kadar güçlü inancım yok...

S: Orada epey dost edindiniz mi?

Y: Eski ya da yakın zamanlarda dünyadaki görevini tamamlayarak âlemimize intikal etmiş Doğulu ve Batılı ruhlar arasında üç yüze yakın ahbabım var burada. İçlerinde en ünlülerinden birkaçını sayacak olursam, Kleist, Meilender, Weininger'in adlarını verebilirim.

S: Arkadaşlarınız sadece intihar eden insanlardan mı ibaret?

Y: Pek öyle sayılmaz... Örneğin intiharı savunan Montaigne, son derece saygı duyduğum arkadaşlarımdan biridir... Ama, hayatına son verme cesaretini kendinde bulamamış Schopenhauer ve onun gibi karamsar ruhlarla ilişki kurmaktan da kaçındığımı söyleyebilirim...

S: Schopenhauer nasıl? Sıhhati yerinde mi?

Y: Hâlâ çok karamsar... Şu anda, gönüllü olarak yeniden doğmanın iyi ve kötü yanlarını irdelemekle meşgul... Fa-

kat koleranın mikrobik bir hastalık olduğunu anladıktan sonra bayağı rahatlamış durumda...

Ayrıca sırayla, Napolyon, Konfüçyüs, Dostoyevski, Darwin, Kleopatra, Budha, Demostenes, Sen no Rikyu* ve Dante'nin ruhları hakkında bilgi istedik. Ne yazık ki Tokk, bize bu ruhlar hakkında bilgi vermek yerine kendisi hakkında ortalıkta dolaşan dedikoduları sordu:

S: Ölümümden sonra nasıl bir şöhret bıraktım geriye?

Y: Eleştirmenlerden birisi sizi 'küçük çaplı bir şair' olarak değerlendirdi...

S: Öyle yapacaktır tabii! O da, şiir kitabımı kendisine adamadığım için bana diş bileyen eleştirmenler taifesinden biriydi çünkü... Şiirlerimin hepsi basıldı mı?

Y: Basıldı ama satışları pek iyi gitmiyor.

S: Telif haklarım düştükten sonra, yani bundan tam üç yüz yıl sonra yapıtlarımın on binlerce okuyucu tarafından ucuza alınabileceğine hiç kuşkum yok... Sahi, benim birlikte yaşadığım dişi kappaya ne oldu?

Y: Editör Rakk'la evlendi.

S: Zavallı kadın... Kalıbımı basarım Rakk'ın gözlerinden birinin takma olduğunu hâlâ bilmiyordur... Neyse, çocuğumdan ne haber?

Y: Devlet Öksüz ve Yetimler Yurdu'na vermişler.

Tokk bir müddet sustuktan sonra sorularına devam etti:

S: Peki evim ne oldu?

Y: Bir fotoğrafçı tuttu; fotoğraf stüdyosu olarak çalıştırıyor.

S: Çalışma masamı ne yaptılar?

Y: Kimse akıbetini bilmiyor...

S: Çekmecelerden birinde çok mahrem bir tomar mektup saklıyordum. Neyse, bu konu sizi pek ilgilendirmez...

---

* 16. yüzyılda yaşamış ve bir Japon geleneği olan çay serenomisini geliştiren sanatçı. —*çev. notu*

> Şimdi ruhlar âlemi yavaş yavaş gecenin karanlığına dalmakta... Artık sizden ayrılıyorum... Elveda dostlarım... Elveda sevgili dostlarım... Elveda...

Tokk'un bu son sözlerinden sonra medyum Bayan Hopp hemen kendine geldi.

Metapsişik İncelemeler ve Bilimsel Araştırmalar Derneği'nin 17 üyesi olarak, düzenlemiş olduğumuz bu raporun gerçek ve doğru olduğuna yerleri ve gökleri yaratan Ulu Rabbın adı üstüne ant içeriz.

(Bayan Hopp'un yevmiyesi, medyumun aktristlik yaptığı zamanlardaki rayiç bedel üzerinden hesaplanarak kendisine takdim edilmiştir.)

16

Raporu okuduktan sonra bu ülkede yaşamanın gitgide sinirlerimi ve moralimi bozduğunu fark etmeye başladım. Artık ne yapıp edip yavaş yavaş insanların dünyasına dönmenin yollarını aramam gerekiyordu. Gezintilerim sırasında beni kappalar ülkesine düşüren çukuru o kadar aradığım halde maalesef bulamadım. İşte bu sıralarda balıkçı Bagg civardaki köylerden birinde yaşayan yaşlı bir kappadan söz etmişti. Bu ihtiyarcık günlerini kitap okuyarak, kaval çalarak geçiriyor, yalnız başına sessiz ve sakin bir hayat sürüyordu. Bu yaşlı kappayı ziyaret edersem belki bana buradan kaçmanın yollarını öğretir düşüncesiyle hemen yola çıktım. Bana tarif edilen yerde küçük bir kulübe buldum. Fakat evin içinde gördüğüm kappa, yaşlı olmak bir yana, daha kafa tabağı bile sertleşmemiş 12-13 yaşlarında tıfıl bir çocuktu... Oturmuş sakin sakin kaval çalıyordu. Acaba yanlış bir eve mi gelmiştim? Kappanın adını sordum. Ama hayır yanılmıyordum! Bu çocuk aynen balıkçı Bagg'ın bana tarif ettiği yaşlı kappaydı.

— Kusura bakmayın ama bayım, siz yaşlı bir insandan çok çocuğa benziyorsunuz...

— Ne o? Yoksa siz bilmiyor musunuz? Ben annemin

karnından ak saçlı, ak sakallı bir ihtiyar olarak doğdum! Ondan sonra da her ne hikmetse yaşlandıkça gençleştim. Şimdi, şu geçkin yaşımda görünüş olarak çocuktan farkım yok... Doğduğum zamanki yaşıma 60 deyip, ondan sonra yaşadığım yılları da buna ilave edecek olursanız, şimdi herhalde 115-116 yaşında varım...

Etrafıma bakındım, bana mı öyle geldi bilemiyorum; odadaki basit masa ve sandalyelerin arasında bir mutluluk dalgası akar gibiydi...

— Siz öteki kappalardan çok farklısınız... Bu yaşam tarzınızla onlardan daha mutlu görünüyorsunuz...

— Belki de haklısınız... Çünkü ben gençken zaten yaşlı birisiydim... Yaşlandıkça da gençleştim... Bu nedenle ne yaşlılar gibi başkalarına karşı haset duydum; ne de gençler gibi kendimi zevk ü sefa âlemlerinde harcadım... Belki çok mutlu bir hayatım olmadı ama sakin bir ömür sürdüğümü rahatça söyleyebilirim...

— Demek bu yüzden hep huzur içindesiniz...

— Evet ama, iç huzuruna ulaşmak için bu kadar şey yetmez. Bütün bu anlattıklarımın dışında, sağlığım her zaman yerindeydi ve hayatım boyunca yiyecek sıkıntısı çekmedim... Fakat her şeye rağmen, yaşamın bana bahşettiği en büyük lütuf, dünyaya bir ak sakallı olarak gelişim oldu diyebilirim...

Ona intihar eden Tokk'tan ve tansiyon için her gün doktorların kapısını aşındıran Gerr'den bahsettim. Fakat anlattıklarımın hiçbiri onu ilgilendirmemişti. Bunu anlayınca:

— O zaman, sizin hayata olan bağlılığınız öteki kappalarınkine benzemiyor...

dedim.

Yaşlı kappa bana bakarak sakin sakin karşılık verdi:

— Öteki kappaların yaptığı gibi bana da babam dünyaya bir kappa olarak gelmek isteyip istemediğimi sordu.

Kabul ettiğim için annemin karnından ayrıldım...

— Sizin için öyle olabilir ama benim için öyle olmadı... Hiç beklemediğim bir anda paldır küldür bir çukura yuvarlanıp aniden bu ülkede buldum kendimi... Ne olur, bana bu ülkeden kaçabileceğim bir yol gösterin...

— Bunun için sadece bir tek geçit var...

— Yani?..

— Sizi buraya getiren yol...

Bunu duyar duymaz tüylerim diken diken olmuştu.

— Maalesef bu geçidi şimdiye kadar bulamadım...

Yaşlı kappa pırıl pırıl gözlerini bana çevirdi ve sonra da kalkıp odanın köşesine yürüdü... Yukardan aşağıya sarkan halatı çeker çekmez, tavanda o zamana dek dikkatimden kaçan bir dam penceresi açıldı. Yuvarlak pencerenin dışındaki çam ve sedir ağaçlarının dalları arasından görünen uçsuz bucaksız mavi gökyüzü pırıl pırıldı... Yarigatake Dağı'nın zirveleri, ok ucunu andırıyordu... Uçak görmüş çocuklar gibi yerimde duramıyor, sevincimden zıp zıp zıplıyordum... Yaşlı kappa,

— Haydi bakalım muradına erdin... Artık buradan çıkabilirsin...

dedi ve bir eliyle de halatı gösterdi. Ama o zamana dek halat sandığım şey, anladım ki aslında bir ip merdiven...

— Oradan dışarı çıkabilir miyim?

— Evet çıkabilirsin... Ama demedi deme... Bir gün buradan dışarı çıktığına pişman olabilirsin.

— Siz merak etmeyin! Asla pişman olmayacağım!

17

Kappalar Ülkesi'nden dönünce, insanların vücudundan çıkan kokuyu duymamak için epey bir zaman ağzımı burnumu kapatmak zorunda kalmıştım... Biz insanlara kıyasla kappalar daha temizdi. Ayrıca onların diyarında devamlı kappa kafası gördüğüm için, insanların kafatası da bana bir acayip gelmeye başladı... Belki inanılmaz gelecek ama, göz, ağız, burun gibi organlarımız da bana dehşetli tuhaf geliyordu... Epey bir müddet, kimseyle yüz yüze gelmemeye çalıştım... Ama zamanla insan her şeye alışıyor... Yani insan, 'insanlara' da alışıyor... Aradan altı ay geçince artık istediğim yere rahatça gidip gelecek duruma gelmiştim. Ama sağda solda hiç farkına varmadan ağzımdan Kappaca sözcüklerin dökülmesi beni çok mahçup ediyordu...

— Yarın akşam evde misin?

— *Kua!*

— Ne dedin, ne dedin?

— Şey! Evdeyim demek istedim...

Konuşmalarım hep bu tarzdaydı...

Bu arada yatırımcı olarak giriştiğim bir işte başarısızlığa uğramıştım.

(Dr. S., kappalar hakkındaki konuşmasını her duyuşunda, hastayı "Bu konuşmaları artık bırakın!" diye ikaz ediyordu. Yine doktorun anlattığına göre, hasta saçmalamaya başlayınca son derece asabileşiyor, hemşirelerin ve hastane görevlilerinin zaptedemeyeceği kadar zıvanadan çıkıyodu.)

İş dünyamla ilgili konularda daha fazla konuşmak istemem... Fakat gerçek şu ki, bu başarısızlığımdan dolayı insanların dünyası bana dar gelmeye başladı... Tekrar Kappa Ülkesi'ne dönmeye can atmaya başlamıştım. Aynen böyleydi... Oraya 'gitmek' için değil, 'dönmek' için can atıyordum... Ne de olsa, bir zamanlar orayı kendime vatan edinmiştim...

Buralardan kaçmak maksadıyla bir gün evden çıkıp Çuo hattında tam trene biniyordum ki..... Maalesef polisler beni yakalayarak bu akıl hastanesine kapattılar... Hastaneye girdikten sonra bile hep Kappa Ülkesi'ni hayal etmeye devam ettim... Acaba Dr. Çakk neler yapıyordu? Filozof Magg, şu anda yedi renkli lambasının altında mutlaka bir şeyler düşünmekte olmalıydı.... Ya gagası kangren olan dünya tatlısı arkadaşım Rapp?

Aynen bugünkü gibi bulutlu bir ikindi vaktiydi.... Dalgın dalgın anılarımın içinde yüzerken, öyle bir şey oldu ki, çığlık atmamak için kendimi zor tuttum... Ne zaman geldi bilemiyorum, beni devamlı selamlayan birisi belirdi karşımda; o da balıkçı Bagg'dı... Gözlerime inanamıyordum... Heyecanım yatışıp da aklım başıma geldikten sonra ağladım mı, güldüm mü artık orasını bilemiyorum. Ama aylardır ilk defa Kappaca konuşuyordum... Dünyalar benim olmuştu...

— Bagg sen ha! Hangi rüzgâr attı seni buralara?

— Sizi hasta diye duydum... Onun için ziyaretinize geldim...

— Nereden duydun?

— Radyo haberlerinden.

Bilgiç bilgiç gülümsemişti...

— İyi geldin, hoşgeldin ama nasıl geldin?

— Pek sorun çıkmadı. Tokyo'nun bütün nehirleri ve su kanalları bizim için tozlu yoldan farksız...

Kappaların hem suda, hem de karada yüzebilen kurbağagillerden olduğunu ilk defa o zaman fark etmiştim.

— Fakat çevrede pek ırmak ya da akarsu yok ki!?

— Öyle şey olur mu? İçme suyu boruları var... O hatta girip, civardaki yangın söndürme vanalarından birinden çıktım...

— Yangın söndürme vanası mı?

— Efendim, unuttunuz galiba... Kappaların ülkesinde de su tesisatçılığı denen bir meslek var...

Bu olaydan sonra iki üç gün devamlı kappa ziyaretçilerimin akınına uğradım.

Dr. S.'nin söylediğine göre benim hastalığım 'erken bunamaydı'... Belki size ayıp olacak ama, Dr. Çakk'a göreyse asıl erken bunayanlar başta Dr. S. olmak üzere sizlerdiniz... Yani benim haricimdeki bütün insanlardı...

Koskoca Dr. Çakk'ın bile ziyaretime geldiğini söyledikten sonra, öğrenci Rapp ve filozof Magg'ın da beni görmeye geldiğini bilmem söylememe gerek var mı... Fakat sabahları beni görmeye gelen yalnız balıkçı Bagg'dı... Ötekiler genellikle karanlık bastıktan sonra geliyorlardı; mehtaplı gecelerde ikişer üçer... Dün akşam ay ışığında müdür Gerr ve filozof Magg'la sohbet ettim... Müzisyen Krabak da bize kemanıyla bir parça çaldı... Şu masanın üzerindeki siyah nilüferler var ya, işte o buketi dün akşam Krabak getirdi...

(Geri dönüp baktım ama masanın üzerinde çiçeğe benzer bir şey yoktu...)

Bu kitabı da filozof Magg getirdi... Örneğin şu ilk şiiri bir okuyun... Ama hayır... Siz Kappa dilini bilmiyorsunuz... O halde durun ben okuyayım... Bu şiir, şair Tokk'un

geçenlerde basılan kitabından alınan bir örnektir...

(23 numaralı koğuştaki hasta, eski telefon rehberlerinden birini açarak bağıra bağıra aşağıdaki şiiri okumaya başladı...)

Çiçekli palmiyeler ve bambuların bağrında,
Kapatmış gözlerini sanki uyuyor Budha...
Yol boyunca uzanmış incirlikler içinde,
Kuruyan dallar gibi çoktan can vermiş İsa...

*

Bize de geldi sıra, kavuşmak var uykuya,
Bir dekorun önünde yaşam denen oyunda...

(Kalkıyorsunuz ve bu dekor denen şeyin arkasına bakıyorsunuz... Göreceğiniz şey malum... Alt tarafı yamalı çuval olmuş bir tuval...)

Fakat, ben bu şair kadar karamsar değilim, hayat öyle koymaz bana... Kappa dostlarım başımdan eksik olmasın yeter ki... Ah! Az kalsın unutuyordum; yargıç arkadaşım Pepp'i hatırlıyorsunuz değil mi? İşini kaybettiğinden dolayı çıldırınca onu da akıl hastanelerinden birine kaldırmışlar... Doktorum Bay S. izin verecek olursa ona geçmiş olsuna gitmeyi düşünüyorum...

Kahramanımız bir gün dağa tırmanmak için sisli bir havada yola çıkmıştır. Ormanda tesadüfen bir kappa ile karşılaşır ve onu kovalamaya başlar. Tam yakalayacağı sırada derin bir çukura yuvarlanır ve bayılır. Kendine gelip gözlerini açtığında Kappalar Ülkesi'ndedir. Özel bir yasayla kendisine vatandaşlık hakkı verilir. Kappa dilini öğrenir ve orada yaşamaya başlar. Kappalar Ülkesi'ndeki pek çok gelenek insanların dünyasından farklıdır.

Kappa, Japon folklorunda nehirlerde yaşayan, el ve ayakları perdeli, kafalarının üst kısmı tabak gibi düz, hayalî varlıklardır. Akutagava bu uzun öyküsünde, idealindeki dünya ile gerçek dünya arasındaki farkı hicve başvurarak anlatır. Değinmediği siyasal, toplumsal ve psikolojik sorun yok gibidir. Yapıtta toplumsal değerlerin göreceli oluşu, savaşın anlamsızlığı, kapitalizmin acımasızlığı, ekonomik sömürü, işçi kıyımları, kadın-erkek ilişkilerinin çarpıklığı, sanatçıların kibri, aydınların yalnızlığı, sansürün saçmalığı, ailevi ilişkilerdeki duygusal sömürü dile getirilmekte; din, edebiyat, parapsikoloji, basın-yayın gibi pek çok konu birbiri ardınca ilginç olaylar silsilesi içinde ele alınmaktadır. *Kappa,* yazılışının üzerinden 83 yıl geçmiş olmasına karşın hâlâ çağımız insanına ayna tutmayı başarıyor.

RYŪNOSUKE AKUTAGAVA

(1892-1927) edebiyat sahnesine 1916 yılında çıktı ve bu sahneden 1927 yılında intihar ederek ayrıldı. 11 yıl gibi kısa yazarlık hayatında öykü, roman, gezi, anı, eleştiri, antoloji gibi sayısı 150'yi geçen ve toplam 19 ciltte toplanan değişik türde yapıtlar bıraktı. Yazarın en ilginç öykülerinden biri olan *Kappa* (1927), 1947 yılında İngilizceye çevrildi ve *Time* dergisinde *Kappa*'yı öven uzun bir yazı çıktı. Aynı yıllarda Japon film yönetmeni Akira Kurosava, yazarın iki öyküsünü birleştirererk *Raşômon* adlı filmini çekti.

ISBN 978-605-4238-25-5
9 786054 238255

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ